

212

OCTUBRE
2010
3 EUR

el mirall

Opinió

Joan Guasp:
Espanya no és plural

Entrevista

Jaume Cabré

Itineraris

Gaspar Valero:
La talaia de la Victòria
d'Alcúdia

Dossier

L'Estatut d'autonomia,
història d'una espera

La recepta millor per a injectar líquid a la teva empresa

Línia de finançament d'aval i interessos de préstecs
de circulat per a PIMES de comerç, indústria i serveis.
Fins al 15 de desembre.

2010

GOVERN
de les ILLES
BALEARS
www.illesbalears.cat

Conselleria de
Comerç, Indústria
i Energia

ib
ISBA
SOCIETAT DE
GARANTIA
RECIPROCA

[índex]

editorial 4

La llibertat i els seus sinònims

dossier 5

L'Estatut d'autonomia, història d'una espera

opinió 18

Espanya no és plural

entrevista 20

Jaume Cabrer

miscel·lània 30

Jaume Lladó

el semàfor 38

Oficina dels Drets Lingüístics

llibres 39

Llibres sobre Joan Miró

art 40

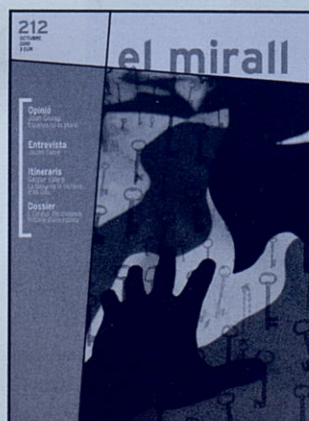
Bernardí Roig: Les arestes del pensament

itineraris 44

La talaia de la Victòria d'Alcúdia

cinefàgia 48

«Philip Morris», ningú no sap res

Universitat de les
Illes BalearsServei de Biblioteca i
Documentació

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL

Octubre de 2010 · Núm. 212

Edició:
OBRA CULTURAL BALEAR**Publicació:**
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma**Adreça electrònica:**
<http://www.ocb.cat>
comunicacio@ocb.cat**President:**
Jaume Lladó**Director:**
Joan Guasp**Cap de redacció:**
Esther Balaguer**Consell editorial:**Jaume Lladó
Pere Bueno
Joan Guasp
Joan Miquel Chacon
Gabriel Matas
Macià Calafat**Publicitat:**
Santi Adrover**Producció, administració
i publicitat:**Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma**Delegació a Barcelona:**Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276, pral.
08009 Barcelona**Delegació a València:**Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València**Disseny**
Marco Spinazzola**Maquetació i
fotocomposició**
Ecogràfic**Impressió**
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754**Dipòsit legal**
PM 10-1987**Agraïments**
Paraula. CSL

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110027064

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'

[editorial]

La llibertat i els seus sinònims

La llibertat, com qualsevol concepte que faci referència a l'essència del comportament humà, té múltiples accepcions i sinònims. Però, en el fons, el que veritablement significa és la possibilitat que l'ésser humà, sempre condicionat per la pròpia naturalesa, esdevingui per ell mateix allò que li cal ser, la qual cosa no és altra que ell mateix. I, encara que sembli una epímone, o una al·literació, la llibertat de la persona només – com si no fos el sùmmum de la seva funció com a ésser humà – serveix per assolir la pròpia llibertat.

En un principi, segurament, per tal que la seva sagrada llibertat fos respectada i potenciada per les persones mateixes i per les societats en les quals desenvolupaven la seva activitat humana, la societat va elaborar, aprovar i fer pròpies les lleis que garantien aquesta realitat. I, ben mirat, així continua essent.

Avui mateix continuem treballant per fer possible, mitjançant la llei, que les relacions entre tots no ens impedeixin, per les causes que siguin, que aquesta llibertat acabi de consolidar-se entre nosaltres. Pot semblar anacrònic que encara estiguem tan endarrerits en aquest aspecte fonamental de la vida en societat. Però és així i així sembla que serà durant segles. D'aquí que, pràcticament, en cada època històrica, per no dir cada generació, neixin noves normatives constitucionals i estatutàries. Les constitucions i els estatuts reflecteixen el marc legal en el qual encabir les normes subsidiàries que les facin complir. És cert que ara entrem en terreny jurídic, però no deixa d'estar, així mateix, subordinat i condicionat. Basta veure el que passa al nostre voltant: un veritable engany a la vista de tothom. Tot és una qüestió d'interpretació, però per part d'aquells que tenen a les mans l'execució d'aquestes normes i lleis.

Aleshores, si és així, que l'arbitrarietat mana per sobre de la llei, com és que no fa ja milions d'anys que els éssers humans no hem enllestit d'una vegada per totes aquest apartat vital de la nostra convivència en societat? Potser perquè n'hi ha una, de classe de societats humanes, que vol ser més lliure que unes altres. O això és el que ens passa a tots plegats. Una condició de primera magnitud per assolir la llibertat és que tots siguem iguals en allò que ens fa pensar que realment ho som: la nostra naturalesa humana. Iguals en drets i obligacions. Iguals en poder. Iguals en oportunitats. Iguals en igualtat.

Observem el nostre cas particular. Tenim un estatut. L'Estatut ha estat validat per la Constitució espanyola. Si el nostre Estatut anàs –en matèria de llibertat, que és el que persegüim i volem tant financerament com culturalment– més enllà de la Constitució, es convertiria en un estatut anticonstitucional i aleshores no podria ser aprovat ni, per descomptat, posat en pràctica. Per què fem un estatut? Que no ens basta la Constitució? No, no ens basta: aquesta Constitució, tal com està redactada, no la volem, perquè va contra allò que nosaltres més estimam: el país, la llengua, el patrimoni, la història, etc. Aquesta Constitució, exposada permanentment a interpretacions arbitràries, no ens garanteix la llibertat de la qual hem parlat fins ara, aquesta llibertat que és sinònim de generositat, d'estimació, de simpatia, de benestar i d'igualtat.

És l'hora, no tan sols de reflexionar, sinó també d'actuar.

[dossier]

COORDINACIÓ: ESTHER BALAGUER

L'Estatut d'autonomia, història d'una espera

Anotacions politicojurídiques a una sentència

TEXT: BARTOMEU COLOM PASTOR

I. Valoració general

Ja tenim sentència. Després de quatre anys de batalla campal en la qual el Partit Popular ha fet tot el que podia i més per dominar la composició del Tribunal Constitucional, obstaculitzant la renovació dels seus membres i formulant recusacions, en un context d'una fase involutiva del procés autonòmic en el qual no es pot reformar la Constitució, ja tenim la Sentència 31/2010, de 28 de juny, que resol el recurs promogut per més de 99 diputats del Grup Parlamentari Popular contra l'Estatut català del 2006.

Es tracta d'una sentència preventiva, regressiva, restrictiva, limitativa, un pas enrere que lleva força normativa a l'Estatut, que atura la locomotora de l'Estat de les autonomies, una sentència de punt i final d'aquesta forma d'Estat, la fi de la descentralització (en paraules del president Rodríguez Zapatero). En fi, es tracta d'una sentència dura si la comparem amb les sentències progressistes del

mateix Tribunal sobre la LOAPA o la de la immersió lingüística catalana. Eren uns altres temps.

Una valoració general de la Sentència ens permet arribar a les conclusions següents:

1. És una sentència que ens allunya de l'Estat plurinacional.

La nació catalana és incompatible amb la unitat i la indivisibilitat de la nació espanyola. El poble espanyol és l'únic titular de la sobirania. Els símbols nacionals són els d'una nacionalitat. Només en un context que no sigui el juridicoconstitucional es pot utilitzar el terme *nació* o *realitat nacional* en un sentit ideològic, històric o cultural. La Constitució no coneix altra nació que l'espanyola.

El resultat és molt clar: més Estat nació i un enfocament molt decimonònic del concepte de sobirania.

2. Més defensa del castellà.

Després de la Sentència la llengua catalana està més subordinada

da a la castellana. Ens allunyam del mateix estatus, de la paritat lingüística, dels mateixos drets lingüístics, del reconeixement de la diversitat i del principi de recuperació de les llengües que no són la castellana. La Sentència és especialment dura amb la llengua catalana, traspua fredor, manca de sensibilitat, i no reconeix la repressió sofrida.

3. Ens allunyam del federalisme.

En temes clau com el finançament, la justícia, els ens locals i l'establiment de tributs locals, ens allunyam de la bilateralitat.

4. Posa l'èmfasi en el principi d'unitat.

Basta veure que esmenta fins a dotze vegades «la indissoluble unitat de la nació espanyola».

5. És una sentència profundament ideologitzada.

D'aquesta manera es deixa dur pel llenguatge dels recurrents i arriba a parlar d'imposició estatutària del deure de conèixer el català. Pel que fa als vots particulars, n'hi ha per sucari-hi pa. A títol d'exemple, el magistrat Vicente Conde explica que la llengua, a part d'element entranyable de la pròpia identitat mereixedora de la protecció establerta a l'article 3 de la Constitució, s'utilitza en ocasions com a instrument de construcció nacional, això és, com a base per reivindicar la condició jurídica de nació per a la comunitat que la parla, i conclou que només des de la radicalitat de les idees de nació, Estat i ciutadà de l'Estat, la Constitució pot imposar el deure de conèixer un idioma, però aquesta no és una opció oberta al legislador estatuent.

II. Com ens afecta la Sentència: llengua, anivellació i compromís d'inversió estatal

La Sentència sobre l'Estatut català afecta l'autogovern en general, constitueix una reinterpretació

sobre els límits de l'Estat de les autonomies i afectarà a totes les comunitats autònomes, les que darrerament han reformat els estatuts i les altres, però unes més que les altres i per motius diferents. Per exemple, la doctrina sobre el blindatge de les competències afecta estatuts més potents que el balear, que havien seguit més el català que el nostre, com l'Estatut andalus o l'aragonès.

Hi ha tres matèries de la Sentència que val la pena analitzar i veure les repercussions que poden tenir sobre el nostre Estatut i el seu desenvolupament normatiu. M'estic referint a la llengua, l'anivellament i les inversions estatals.

1. Llengua.

Respecte a la llengua, la Sentència fa tres coses: quan l'Estatut intenta aconseguir el mateix estatus per a la llengua catalana que el que té la llengua castellana (per exemple, incorporant el deure de conèixer el català), el Tribunal declara que això és inconstitucional; quan l'Estatut intenta afavorir la llengua catalana (per exemple, en proclamar que és llengua d'ús preferent), el Tribunal diu que això no és constitucional, i quan l'Estatut intenta la igualtat de drets lingüístics dins l'àmbit privat (per exemple, el dret a ser atesos com a usuaris o consumidors en la llengua escollida), resulta que el deure de disponibilitat no pot

significar la imposició d'obligacions individuals d'ús de qualsevol de les dues llengües oficials de manera general, immediata i directa.

a) Deure de conèixer el català.

D'aquesta manera la Sentència diu que el deure genèric de conèixer el català previst a l'article 6.2 de l'Estatut català (tot i que es tractava d'un deure improp, és a dir, d'una simple presumpció de coneixement) no és equivalent al deure de conèixer el castellà, que no hi ha un deure generalitzat de conèixer el català i que només es té aquest deure, que és individual, en l'àmbit de l'educació i els funcionaris de l'Administració catalana.

b) El català no pot ser llengua d'ús preferent.

El Tribunal Constitucional declara inconstitucional que el català sigui llengua d'ús preferent, ja que això implicaria la primacia d'una llengua respecte a l'altra, la prescripció d'un ús prioritari d'una d'aquestes en perjudici de l'equilibri inexcusable entre dues llengües igualment oficials que en cap cas poden tenir un tracte privilegiat. Que el català sigui llengua pròpia no pot suposar un desequilibri del règim constitucional de la cooficialitat d'ambdues llengües en perjudici del castellà.

El plantejament que de la proclamació de la llengua pròpia podia derivar la conseqüència jurídica consistent en el fet que seria llengua preferent queda proscriu. O que,

si bé el català pot ser llengua vehicular en l'ensenyament (art. 6.1 de l'Estatut català), el castellà no pot deixar de ser també llengua vehicular en aquest àmbit.

c) Les comunicacions i les notifiacions en català.

L'article 50.5 de l'Estatut català preveu que les institucions han de fer les comunicacions o les notifiacions en català sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen. El Tribunal interpreta que el precepte és constitucional i que les institucions públiques poden utilitzar la llengua catalana amb normalitat en les seves comunicacions amb els particulars, però que s'han d'arbitrar mecanismes perquè el dret dels ciutadans a rebre les comunicacions i les notifiacions en castellà pugui fer-se efectiu sense formalitats ni condicions.

Cal recordar que l'article 44.1 de la Llei de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, que diu el mateix, queda afectat per la doctrina de la Sentència.

d) El dret a ser atesos com a usuaris o consumidors.

L'article 34 de l'Estatut català reconeix el dret a ser atesos en la llengua de la seva elecció als usuaris o consumidors de béns, productes o serveis.

El Tribunal Constitucional declara que el deure de disponibilitat lingüística de les entitats privades, empreses o establiments oberts al públic no pot significar la imposició a aquestes, al seu titular o al personal d'obligacions individuals d'ús de qualsevol de les dues llengües oficials de manera general, immediata i directa en les relacions privades, que el dret a ser atès només pot ser exigible de manera immediata i directa a les relacions entre els poders públics i els ciutadans, no en les relacions privades.

Consider que aquesta interpretació és compatible amb el dret dels consumidors a ser atesos en els establiments comercials de venda al detall de més de tres treballadors, previst a l'article 8.2 de la Llei d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears, en la mesura que la Llei ha matisat segons el tipus d'establiment i sempre que no s'exigeixi que tots els treballadors parlin les dues llengües oficials.

2. Anivellament.

L'article 206.3 de l'Estatut català en regular els mecanismes d'anivellament fixava un límit que consistia en el fet que l'anivellament de recursos estigués condicionada a un esforç fiscal similar. En poques paraules deia que els recursos de què disposi la Generalitat es poden

ajustar a fi que l'Estat pugui garantir que els serveis d'educació, sanitat i altres serveis socials essencials de l'estat del benestar, prestats pels diferents governs autonòmics, puguin assolir nivells similars al conjunt de l'Estat, «sempre que portin a terme un esforç fiscal també similar», incís que ha estat declarat inconstitucional.

L'article 123.2 de l'Estatut balear incorpora un precepte similar que inclou aquest incís.

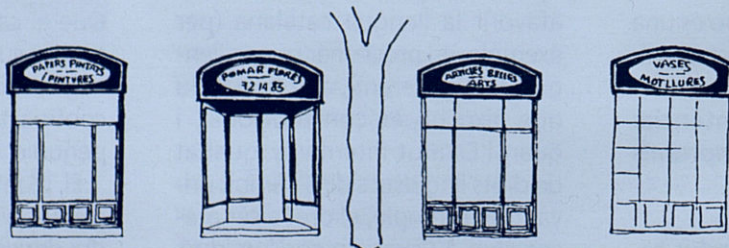
3. El compromís d'inversió estatal.

La disposició addicional tercera de l'Estatut català regula un compromís d'inversió estatal en infraestructures. El Tribunal Constitucional no el considera inconstitucional, però interpreta que aquest compromís no vincula l'Estat en la definició de la política d'inversions, ni menyscaba la llibertat de les Corts per decidir l'existència i la quantia d'aquestes inversions.

La disposició transitòria novena de l'Estatut balear també incorpora un compromís d'inversió estatal, precepte que queda evidentment buidat de contingut per la doctrina del Tribunal Constitucional.

Bartomeu Colom Pastor és jurista i professor de Dret Administratiu de la UIB.

"Encara queden botigues" Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 721 483 - Fax 971 719 312 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

Compra Fàcil Visa

La tardor és més fàcil.

Tornar a la feina, l'escola dels nins, apuntar-se al gimnàs, preparar la roba d'hivern... Tots aquests són motius per no desitjar que arribi el mes de setembre. Però, i si et deim que amb la **Targeta Compra Fàcil Visa** podràs pagar les teves compres còmodament sense interessos?

**Paga en 6 mesos
sense interessos.**

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

Sentenciat el finançament estatutari

TEXT: GUILLEM LÓPEZ I CASASNOVAS

Alguns s'havien fet il·lusions que el federalisme fiscal era possible a l'Estat espanyol i que tenia cabuda en una interpretació determinada de la Constitució. La campanya de propaganda de la Conselleria d'Economia i Finances no parava de repetir en el moment «estatuent» aquesta possibilitat: quelcom dislèxic amb el que es llegia i interpretava a Madrid per part d'aquells qui tenim per la nostra responsabilitat un peu a cada banda.

Compromisos a mitjà termini en inversió (típic de pacte fiscal)?, bilateralitat des de les antigues comissions de transferències (arrelat al respecte mutu de jurisdiccions no supeditades-jerarquitzades)?, una normativa en la qual el contingut estatutari estava per sobre de la LOFCA estatal?, etc. Il·lusions o màrqueting malevolent de qui dia passa any empeny... Volen, si no, que repassem l'hemeroteca de declaracions?

La Sentència del Tribunal Constitucional ha acabat ensorrant el castell de cartes. Els impostos que paguen els espanyols que viuen a Catalunya (la definició de catalans per a aquest tribunal) són de l'Estat espanyol, i ni un poc ni molt de les institucions que els representen. Així ho recull l'esperit interpretatiu de les relacions fiscals Estat-autonomies, en la línia del que ja ens anunciava la LOFCA: el finançament de les autonomies es basa en tot cas en transferències, modelables a gust i gana

centralment des de la visió de satisfer equilibris i governs amics entre 17 comunitats autònomes que es creuen idèntiques. Punt i final.

Pel que fa a la Sentència, per a un economista com jo format en països en què les frases tenen subjecte, verb, predicat i prou, el redactat és un autèntic suplici. Malgrat la meua formació jurídica i no rebuig originari contra tot el que faci olor de litúrgia hermenèutica, el trencaclosques de la Sentència, extensa, llarga, mal redactada, amb interferència d'arguments que són de l'advocat de l'Estat, respostes de la Generalitat i redactat de collita pròpia de les senyories, és

majúscul. Tot i que no respon igual a totes les observacions implícites al recurs, no és difícil veure com, per extensió, el raonament formulat sobre una impugnació contamina també el redactat de matèries en les quals el Tribunal no entra però són seqüència dels articles recorreguts de impugnació acceptada, i que, per tant, tard o d'hora faran caure també altres aspectes del finançament estatutari. Finançament per tant sentenciat: «a la foguera». La manca de lògica federalista del Tribunal la recull molt bé la negativa a acceptar un acord com el que preveu l'Estatut català que condicioni l'anivellament a un

mateix esforç fiscal entre comunitats autònomes. Que una comunitat en conseqüència pugui reivindicar uns ajuts verticals, restats horitzontalment dels recursos d'altres comunitats «que paguen el beure», quan l'esforç fiscal és menor (recordin, si no, el supòsit del que fan algunes comunitats autònomes governades pel PP amb el buidat fiscal), toca ja el límit del ridícul. Qui no entén això, com volen vostès que entengui una clàusula d'ordinalitat?

Guillem López i Casasnovas és catedràtic d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona.

Cream espais per conviure

Roldan
Cream espais per conviure

971 763 666 • www.roldan.es

UN WEB INFORMATIU

Amb les notícies del dia i totes les informacions relacionades, per seguir l'actualitat amb profunditat

UN WEB DE PROXIMITAT

Amb accés directe a totes les novetats poble a poble

UN WEB A LA TEVA MIDA

Per seguir tots els programes en directe o quan vulguis, gràcies al servei de televisió i ràdio a la carta

rtvmallorca.cat, el millor clic per mirar i sentir Mallorca

Estatut d'autonomia de les Illes Balears, i ara què?

TEXT: ANTONI ABAT I NINET

El Tribunal Constitucional espanyol és l'única institució que té potestat vinculant per determinar la constitucionalitat o no de qualsevol norma amb força de llei a l'Estat espanyol. Aquest òrgan no democràtic se situa a la cúspide del sistema jurídic. Les diferents interpretacions sobre la constitucionalitat fetes pels diversos òrgans i institucions estatals o autonòmiques (Consell de Garanties Estatutàries, el Parlament de Catalunya o el Congrés dels Diputats) no tenen caràcter vinculant.

En altres paraules, el Tribunal Constitucional té la darrera i única paraula en el nostre sistema jurídic sobre el que és constitucional. Aquest fet notori era del tot conegut per les institucions polítiques catalanes abans d'iniciar el procés de reforma estatutària, i consegüentment s'haurien d'haver previst les possibles conseqüències jurídiques i polítiques de l'actuació del «legislador negatiu», un òrgan clarament polititzat i de dubtosa independència política en el cas espanyol.

Des de la presentació dels recursos d'inconstitucionalitat contra l'Es-

tatut català, els arguments i les actuacions esperpèntiques que han dut a terme les institucions públiques del Principat per evitar el pronunciament de l'alt Tribunal demostren la falta de rigor del procés de reforma des de l'inici. Els efectes d'aquesta manca de visió jurídica i política han estat nefastos per a l'autogovern de Catalunya i per als que encara defensaven un Estat espanyol vertaderament descentralitzat o federal.

Al llarg dels darrers trenta anys, Catalunya i altres comunitats autònomes (com les Illes Balears) han fet servir de manera correcta i cons-

tructiva l'ambigüitat que afecta el títol vuitè de la Constitució i el sistema de distribució competencial. A diferència d'altres sistemes descentralitzats, com l'alemany, el nord-americà, el mexicà o el suís, el sistema constitucional espanyol és vertaderament caòtic, desorganitzat i molt poc funcional. Aquesta manca de claredat a l'hora de determinar qui té una competència determinada ha generat conflictes entre l'Estat central i les comunitats autònomes, però també entre les diferents autonomies. Els pares de la Constitució espanyola, cercant un sistema d'organització territorial eclèctic (ni federal ni centralista), varen aconseguir un trencaclosques jurídic que s'ha de resoldre progressivament. La manca de seguretat jurídica en el sistema de distribució competencial fa que el rol del Tribunal Constitucional sigui encara més transcendental i recurrent. La vaguetat en els termes constitucionals ha desvirtuat la naturalesa del Tribunal Constitucional, que ha esdevingut un òrgan jurisdiccional. En definitiva, ens trobam davant un sistema polaritzat políticament i amb clars dèficits tant democràtics com operacionals.

Doncs bé, aquestes ombres sistèmiques que caracteritzen el constitucionalisme espanyol modern han estat aprofitades amb més

o menys encert per part dels ens perifèrics de l'Estat, pels legisladors autonòmics. En aquest sentit, moltes de les competències assolides en temes crucials, com ara la llengua o la immigració, les han aconseguides els òrgans autonòmics donant contingut a la Constitució mateixa, reformant la Constitució mitjançant normes subconstitucionals. Amb la Sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'autonomia de Catalunya, moltes de les interpretacions exten-

sives del text constitucional fetes al llarg d'aquests trenta anys desapareixen o s'anul·len. Per tant, no tan sols s'han declarat inconstitucionals articles estatutaris, sinó també normes que han desenvolupat competències que fins ara no havien estat declarades fora de l'àmbit competencial autonòmic. En aquest sentit, la definició de Catalunya com a nació apareix en moltes de les normes i institucions pròpies del Principat de Catalunya sense que mai no s'hagi declarat inconstituci-

La revista per als més joves
feta a les Illes

VISITA'NS
AL WEB

www.esquix.cat

subscriu-t'hi!

onal. La Sentència marca un punt i final i estableix el sostre competencial de les comunitats autònomes.

Davant d'aquesta situació, no sembla gaire coherent ni realista demanar ara la limitació de les competències materials del Tribunal Constitucional com passa al sistema constitucional suís, en què una norma aprovada i ratificada pel poble no pot ser reformada o anul·lada per la Cort constitucional. La confiança del legislador suís en el seu poble no va ser compartida pel constituent espanyol l'any 1978, ni tampoc no ha estat implantada en anys posteriors. El Tribunal Constitucional és un dels símbols màxims de la sobirania nacional espanyola, que, si cal, s'aplica en contra del poble de Catalunya o del País Basc. La reiteració obsessiva de la unitat nacional espanyola i la indissoluble unió certifiquen aquesta por i aquesta manca de confiança en la *demos*. Els límits al Constitucional semblen més que abocats al fracàs en un Estat que manté en la seva carta magna articles d'origen franquista i antidemocràtics com

l'article 8. Tampoc no semblen factibles altres solucions aplicades a sistemes constitucionals federals com el canadenc, en què a la Cort constitucional d'aquell país el Quebec té assegurat un determinat nombre de magistrats per la seva condició nacional.

Més que fer volar coloms, la primera conclusió seriosa a la qual han d'arribar els polítics i el legislador català és que el poble català com a tal no té cap mena de reconeixement per part de les institucions de l'Estat i, per tant, la declaració d'inconstitucionalitat no és vista a la pell de brau com un atac, ja que, de poble, només n'hi ha un: l'espanyol, i de nació, també n'hi ha una: l'espanyola, única i indivisible. En aquest sentit, la interpretació feta i defensada per les diferents institucions catalanes i balears en relació amb el caràcter plurinacional de l'Estat no és compartida per qui determina el contingut de la Constitució, però tampoc pels principals partits polítics i institucions públiques estatals, ni segurament per la majoria de la ciutadania espanyola.

En relació amb l'Estatut balear en concret, s'ha d'afirmar que, si bé la decisió del Tribunal Constitucional afecta en primera instància de manera directa l'Estatut del Principat del Catalunya, en segona instància afecta tot l'ordenament jurídic. Les sentències del Tribunal Constitucional són llei i tenen caràcter vinculant. En conseqüència, és perfectament plausible extreure conclusions sobre els efectes d'aquesta sentència fent una simple analogia jurídica. Les qüestions declarades inconstitucionals a Catalunya, i que han estat regulades a l'Estatut de les Balears, seran declarades inconstitucionals. En aquest sentit, podem afirmar que determinats articles de l'Estatut balear són «virtualment» inconstitucionals. Simplement, cal que s'iniciïn els diferents processos pautats per la llei per anul·lar el que

ha establert el legislador autonòmic. Per tant, no és que la Sentència podria acabar afectant l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, sinó que ja l'afecta.

Un exemple concret de retallada competencial que afecta de manera directa les Illes Balears és la definició de la llengua catalana. Allà on es deia d'ús preferent, ara es diu normal. Aquesta retallada marca el sostre competencial que la llengua pròpia té als Països Catalans. Les polítiques d'incentivació del català en camps com el consum, el cinema i fins i tot l'educació se'n poden veure afectades de manera directa.

Un altre exemple de retallada que també afecta de manera directa l'autogovern balear és l'anul·lació de l'article 206.3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, que establia que la Generalitat aportaria recursos financers per garantir l'anivellament i la solidaritat a la resta de les comunitats «sempre que duguin a terme un esforç fiscal també similar». Aquests són els exemples més notoris, però, sens dubte, n'hi ha molts més.

En definitiva, el Tribunal Constitucional espanyol, legítimament legalment i políticament pels partits d'àmbit estatal i segurament per la gran majoria de la ciutadania de l'Estat, ha deixat clar quin és el sostre competencial al qual es pot arribar en el marc jurídic actual, el rol que pot arribar a desenvolupar la llengua del país i de quina manera s'han de racionalitzar els ingressos propis. També es defineix de manera clara que l'única nació és l'espanyola i, per tant, que Espanya no és un estat plurinacional.

Davant d'aquesta situació, queda només la defensa de l'autogovern i la identitat i les institucions pròpies o bé la dissolució en el si identitari castellà.

Antoni Abat i Ninet és professor de Dret Constitucional i Teoria Legal (State University of New York).

[opinió]

JOAN GUASP

Espanya no és plural

La Constitució espanyola de 1978 ha esdevingut una constitució per ordir un gran fracàs autonòmic. Ja aleshores érem molts els escèptics en aquesta qüestió: tot plegat ens semblava una comèdia escrita per un autor mediocre. Un sàinet de costumisme regional i sarsuela d'opereta. Ens enganyaren una vegada més. Així va ser. Ens volgueren fer creure que Espanya pensava que la riquesa d'un poble —en aquest cas, el seu— es fonamentava en la diversitat. La diversitat a tots els nivells, però sobretot la que se sustenta en els símbols, les tradicions, la llengua i el pensament. I, per descomptat, en la política. Això era la democràcia,

això era la pluralitat, això era el valor sagrat de la diversitat.

Ja ho hem vist. Ja ho veiem. Res de pluralisme, res de diferent, res de dissemblant. Uniformisme a balquena: tothom amb l'uniforme posat! Ho hem pogut veure en cinemascop i tridimensional aquestes últimes setmanes i aquests últims mesos: televisors lloant a crits esgarriposos els triomfs de La Roja, banderes amb bous i pollastres penjades dels balcons, eufòria desacomplexada, manifestacions multitudinàries per celebrar els resultats victoriosos —amb la nostra obligada ajuda i connivència— de la «cultura» espanyolista, la del futbol en particular i de l'esport en general. Aquesta és l'Espanya plural que preconitzaren els pares de la Constitució, alguns d'ells de tendència ingènuament catalanista. Tant se val! Ara paguem els plats romputs. Qui es mogui no sortirà a la foto, digué un sinistre polític d'aquella època transitòria que encara ara no ha acabat.

Nosaltres no hi sortim, a la foto,

perquè creguérem de bona fe que tot anava ben encaminat. Ens hem mogut i la foto ha resultat d'un color sèpia arnat. La sentència contra el moll de l'os de l'Estatut de Catalunya ho ha acabat de confirmar. I hauré d'esperar quina serà la resposta. Un milió i mig de persones als carrers i a les places de Barcelona només feren riure la gent de Madrid. Fins i tot alguns catalans no pogueren reprimir les rialles. Què ens havíem cregut? Em faig aquesta pregunta en plural perquè també ens manifestàrem uns quants mallorquins i valencians, de manera més innocent que els mateixos principatins, si és que això és factible. Què ens havíem cregut? La resposta serà la de sempre: uniformitat i silenci administratiu. Deixem que passi la tempesta, pensen cap a ponent. Ja escamparà. S'imposarà la calma i les aigües tornaran al riu.

Potser sí, però aquest cop no n'estic tan segur. Ells i tot ho pensen i ho diuen amb la cervellera i la boca petites. Comencen a veu-

re alguna cosa més que bubotes. És així, perquè sospiten que no són tan uniformes com creien. Fins i tot tremolen de pensar que Espanya no és tal. Nosaltres, per la nostra banda, hauríem de revisar aquell impactant i clamorós *Adéu, Espanya*, de Joan Maragall, matisar-lo i perfilar-lo. Li podríem canviar el nom per «Adéu, Castella», o «Adéu, Madrid». Perquè, des del principi de la desfeta, ha estat sempre Castella i la seva capital, Madrid, la que ha dit i escrit i manat l'última paraula i l'últim decret. Castella, a hores d'ara, ja s'està quedant molt tota sola. A Lleó i tot, la pàtria de Rodríguez Zapatero, hi ha moviments separatistes. Castella ha anat massa lluny amb els seus veïns escamats. Som molts els que pensem de fer-nos enfora de la seva influència entremaliada. Fixem-nos només en la llengua. Sí, una vegada més en la llengua. La nostra llengua. No han intentat per

tots els costats, des de fa segles, anorrear-la, aniquilar-la? No ens han posat totes les traves possibles per no deixar-la surar? Per no deixar-la créixer? Per no deixar-la aleinar? La llengua és l'ànima d'un poble. La llengua és l'element més estimat i cohesionador d'una societat. La llengua pròpia és el que fa possible que un poble no deixi mai de ser-ho. I Madrid ho sap. L'espanyolitzada Castella, com recordava el «castellà» Machado, menyspreant el que ignora, destruint cultures i annexionant territoris fins més enllà d'ultramar, fent de la seva nació un imperi i del seu imperi un estat—un estat com els que ja denunciava Tolstoi quan deia que «ni la banda de malfactors més despietada i aterridora és tan terrible com una organització estatal així»—, no s'ha aturat mai de voler substituir-la per una altra, la seva. Però aquí han tocat el nervi principal del nostre cor nacional: el cas-

tellà, com pretenen els espanyolistes, un cop més des de la uniformitat i l'opressió—fa molt poc la flamant Defensora del Poble feia una passa més en aquesta direcció—, no serà mai nostre. El castellà, per molt que s'hi entossudeixin, per molt oficial que el declarin, no serà mai la llengua dels Països Catalans.

Només hi ha un camí per no continuar avergonyits i submisos: el camí de l'emancipació, el camí de la sobirania popular, el camí de la llibertat com a poble. El camí de la independència.

No hi ha volta de full: s'han esgotat tots els terminis. No hi ha lloc per a més intrigues. Tanmateix, seguirem les passes del recentment desaparegut Raimon Panikkar, el nostre gran pensador i teòleg, català universal, filòsof del diàleg i la interculturalitat, amb pas ferm i sense desviar-nos de l'objectiu final. Aquesta és, ara mateix, la nostra tasca política i moral.

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JOGUINES

LLIBRES DE TEXT

MÚSICA, PEL·LÍCULES
I JOCS D'ORDINADOR
EN CATALÀ

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS

Carrer d'en Rubí, 5 - Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca) - quart_creixent@quartcreixent.cat
www.quartcreixent.cat

Arts
XISCO
Gràfiques

carrer del baix riera, 1 - a
tel / fax: 971 47 57 54
07008 Palma de Mallorca

[entrevista a...]

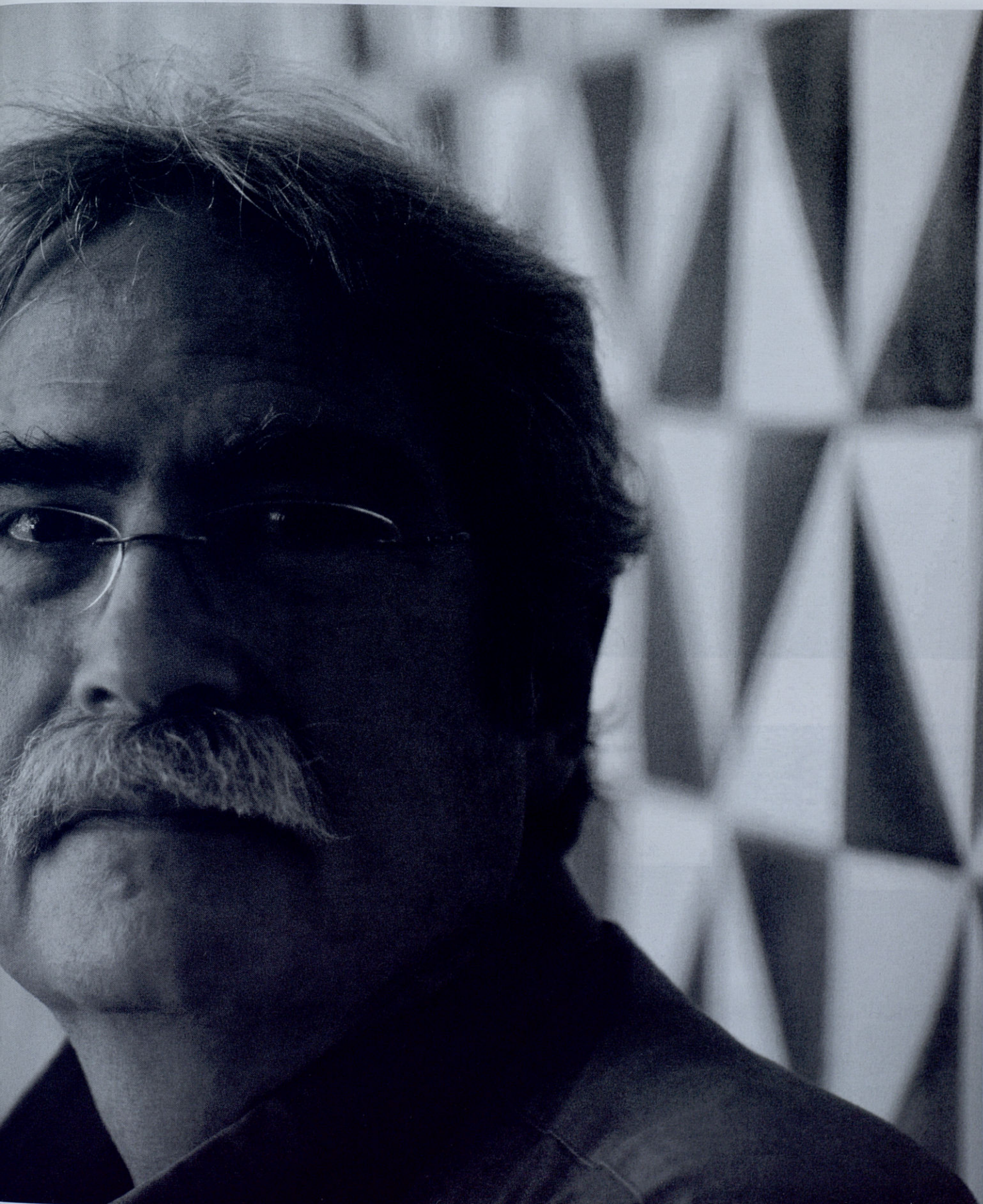
Jaume Cabré, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

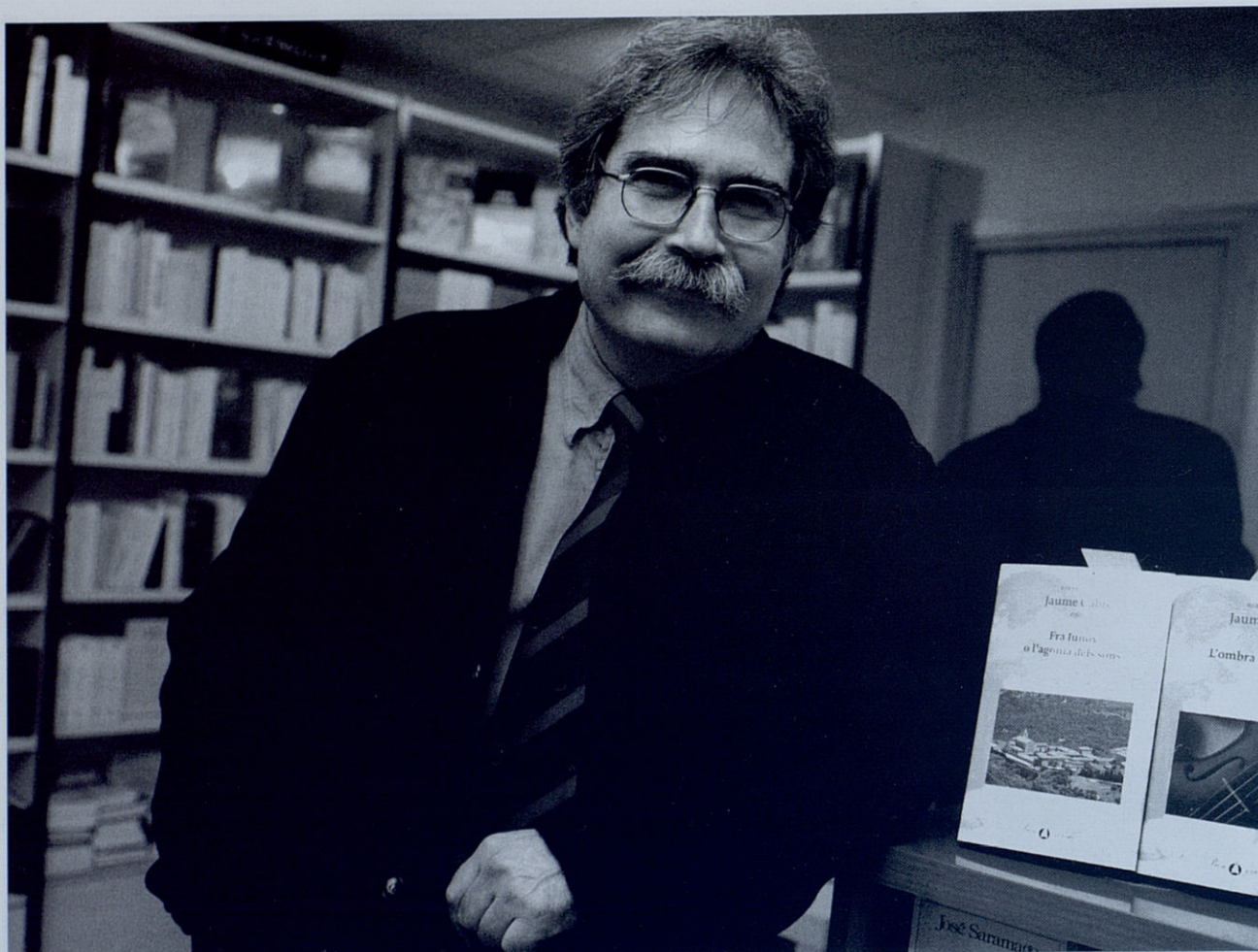
PER MIQUEL ÀNGEL VIDAL

Jaume Cabré ha estat guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, distinció que suposa el just reconeixement a una de les trajectòries narratives més interessants de final de segle xx i principi del xxi. Algunes de les seves novel·les, com *Fra Junoy* o *l'agonia dels sons*, *Senyoria*, *L'ombra de l'eunuc* o *Les veus del Pamano* són algunes de les fites més importants de la literatura catalana de les darreres dècades.

Foto cedida per Carles Domènec.

Després de tota una vida dedicada a la literatura, després de tants de reconeixements i distincions, de què us sentiu més orgullós?

Em sento orgullós de moltes coses: de la meua família, del meu país i també de la meua llengua. Quant a la literatura, em sento orgullós de ser feiner, de dedicar moltes hores diàries a escriure i de donar el màxim de mi mateix quan escric.

Quan vàreu publicar el 1974 *Faules de mal desar*, intuïeu que al-

gun dia podríeu arribar tan lluny?

No. És cert que quan ets jove et consideres genial i penses que arribaràs al cim sense esforç, però quan madures i t'adones de com és de difícil, deixes de pensar així. Ara només penso en el llibre que tinc al davant, el que estic escrivint, no en l'evolució de la meua carrera. El que desitjo és fer alguna cosa que per a mi sigui important i necessària.

Perdurable?

Si perdura, millor. Però

aquest no és l'objectiu, sinó escriure allò que necessito escriure.

Borges, en publicar la seva *Obra completa*, va rebutjar la seva poesia ultraista i els primers llibres de joventut. Renunciariu a alguna de les obres que heu escrit?

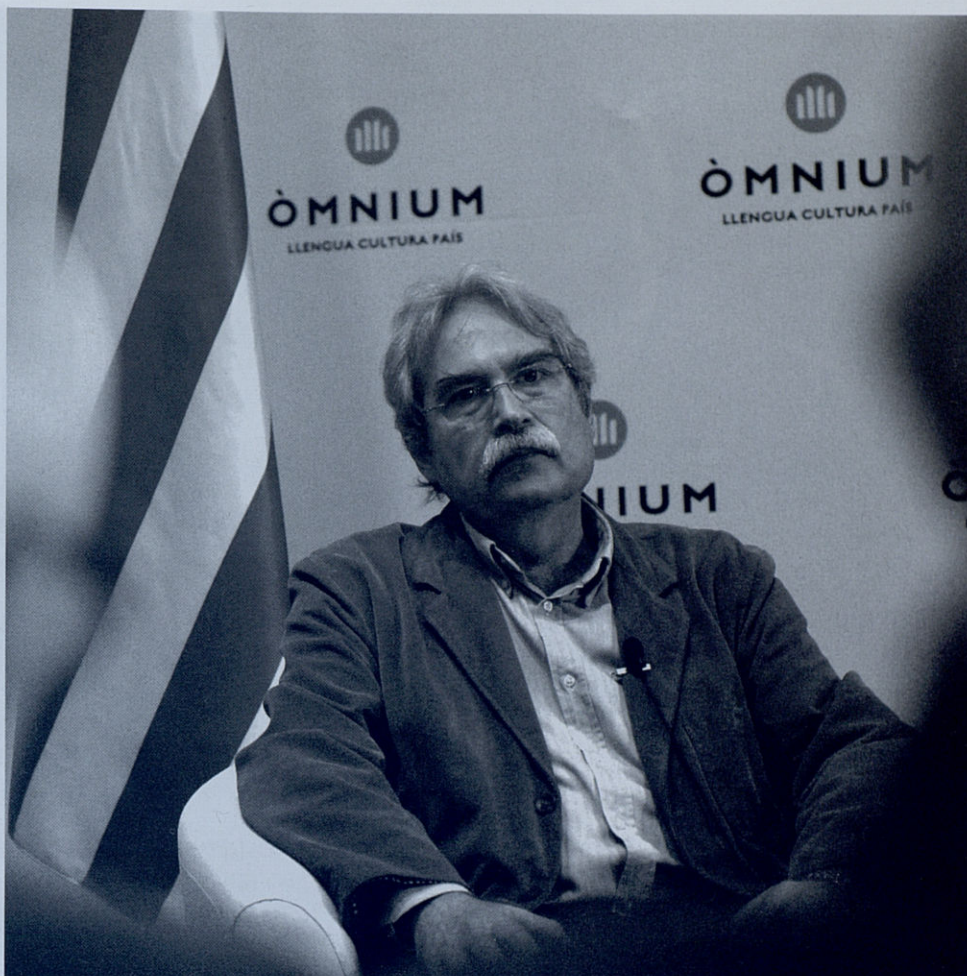
No repudio res del que he escrit, però els primers llibres que vaig escriure no els he volgut reeditar. En el moment que l'editor em plantejà fer la biblioteca «Jaume Cabré» (Proa) vaig preferir no incloure-hi les dues primeres obres, *Faules de mal desar* i *Toquen a morts*, i vaig reescriure *Galceran*, la reescriptura de la qual reivindico.

***Les veus del Pamano* ha estat un èxit de vendes a Alemanya, on se n'han venut més de 300.000 exemplars. En canvi, la traducció castellana no ha tingut el mateix ressò. Hi veis alguna causa?**

L'editorial Destino, que l'ha publicada en castellà, mira de reaccionar a aquest fet, però és evi-

dent que la repercussió res no té a veure amb el cas alemany. Els editors espanyols tenen reticèn-

cia a publicar autors en català perquè no es venen. De fet, sembla que hi ha reticència al que

embat
LLIBRES

PEDAGOGIA
PSICOLOGIA
NARRATIVA
LOGOPÈDIA
CINEMA
TEATRE

HISTÒRIA
FILOSOFIA
TREBALL SOCIAL
SOCIOLOGIA
HISTÒRIA
DE LA CIÈNCIA

Ptge. Papa Joan XXIII | Centre Comercial Geranis | 07002 Palma, Mallorca, Espanya | T +34 971 713 350 F +34 971 213 641
info@embatllibres.com | www.embatllibres.com

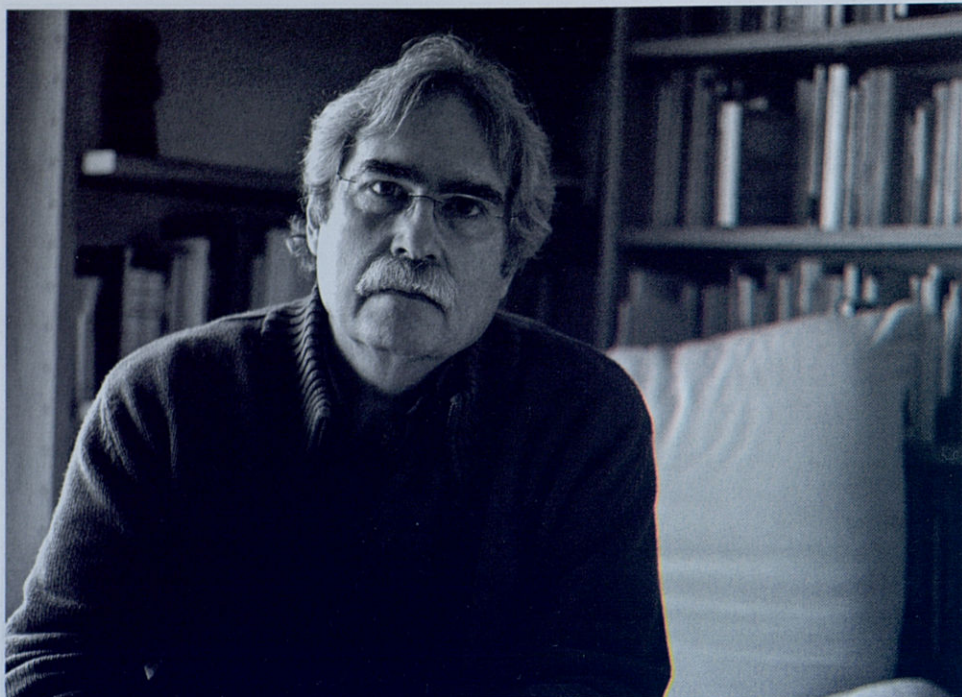

Foto cedida per Xabier Mendiola.

prové de la literatura catalana.

Creis, per tant, que a Espanya hi ha un menyspreu cap a la literatura i la cultura catalanes?

En general, atesos els mitjans de comunicació i els grups de pressió,

Catalunya i, per tant, la literatura catalana som culpables de tot allò que va malament en el país. Igual que els jueus durant la història han carregat amb totes les culpes, a l'Espanya actual som els catalans els culpables de tots els mals. Atacar tot el que sigui català dona vots. No ens accep-

ten, però tampoc no accepten que ens n'anem, que ens independitzem.

En el discurs de la concessió del Premi d'Honor vàreu parlar d'aquest tema, de la independència. De veritat creis que és factible?

Sí, ho crec. La independència pot ser una realitat si ens ho creiem de debò. Hi ha tot un moviment civil i ciutadà que la reclama, i els polítics hi haurien de reflexionar i treure'n conseqüències directes. El que fa por a Espanya, més que el fet de la independència, és la democràcia, que si guem nosaltres qui decidim sobre el nostre futur. Els fa pànic l'autodeterminació. Temen el simple fet que la gent es plantegi si Catalunya vol la independència. A Europa, a les darreres dècades, han aparegut molts de països nous arran d'antigues reivindicacions nacionalistes, i algunes han generat un conflicte bèl·lic, i d'altres, no. El nostre és un moviment pacífic que reclama una consulta popular i que surti el que la gent lliurement vol.

Sou dels apocalíptics o dels esperançats quant al futur de la nostra llengua i la nostra literatura?

el mirall
amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
Secretaria de Mitjans de Comunicació

el mirall
amb el suport de

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

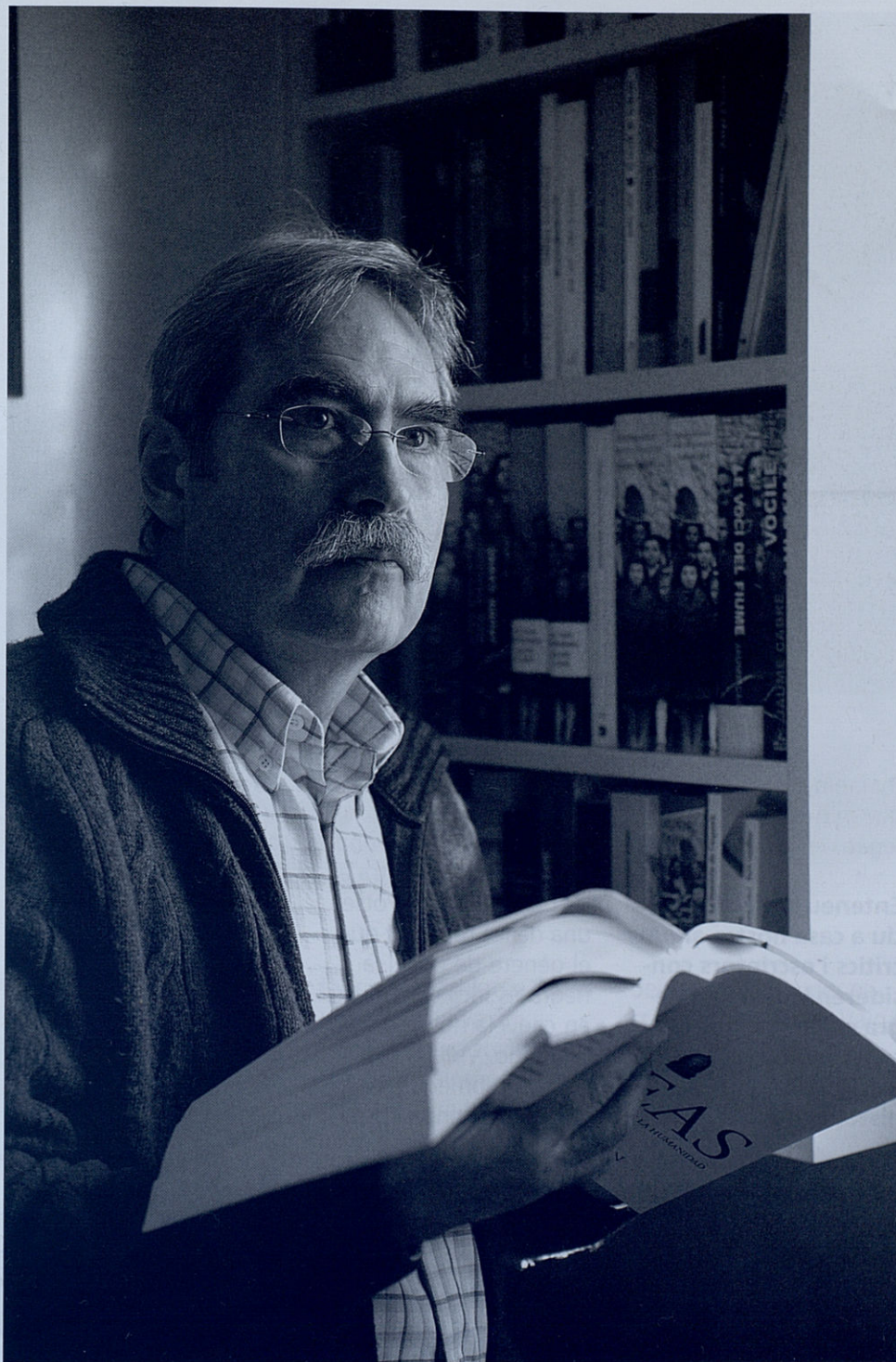

Foto cedida per Mario López.

Crec en la supervivència de la nostra llengua i la nostra literatura i, fins i tot, en la revifalla. No entenc que algú no hi cregui i escrigui en català. No entenc aquesta

actitud. Hi ha gent a qui agrada anar de víctima, i això no porta enlloc. Hem de creure en el nostre futur. Com més treballem en aquest sentit, més ho aconseguirem.

Teniu, per tant, una visió òptima del panorama literari actual...

Sens dubte. La literatura catalana viu actualment una situació envejable.

Està molt per sobre de qualsevol literatura amb una demografia semblant i gairebé al mateix nivell de les grans literatures. De fet, no crec que la literatura castellana d'avui en dia (com a mínim la que es fa a Espanya) estigui per sobre de la catalana.

Parlant una mica de la vostra obra, la vostra segona novel·la, *Carn d'olla*, la publicàreu a Mallorca, a l'Editorial Moll. Com fou el procés?

Josep M. Llompart en va llegir el manuscrit perquè jo l'havia presentat al premi Sant Jordi i ell era uns dels membres del jurat, i com que no vaig guanyar em proposà de publicar-la a la col·lecció «Raixa». Per a mi, en aquells moments que estava decebut per no haver guanyat el premi, fou un vertader regal poder publicar el llibre a l'Editorial Moll. Amb Llompart treballàrem el text i les gal·lerades. Fins i tot recordo una anècdota: un dels meus personatges *barrinava* i ell em féu saber que en mallorquí aquest verb no volia dir 'rumiar', sinó que tenia l'accepció de fer l'acte sexual.

Un dels trets de les vostres novel·les és la conjunció de l'exigència formal i estilística amb històries i personatges que interessin al lector. Quan escriviu, pensau en el lector? Us condiciona?

No. El lector no em condiciona. O, si de cas, no més quan he fet novel·les juvenils. En les altres narracions, la història em demana una manera de contar-la. Sé que el lector existeix, però també sé que és intel·ligent. Pots fer el que vulguis perquè ell et captarà. Pots tibar la corda. Jo també sóc lec-

tor i m'agrada pensar i no que m'ho donin tot mastegat.

Enteneu per quin motiu a casa nostra alguns crítics i escriptors consideren la novel·la negra com a «alta literatura» i, en canvi, menyspreen la novel·la històrica?

La novel·la negra té *pedigree*, però no sé d'on li ve. No hi ha una novel·la negra mestra a les nostres lletres. Potser una de les raons és que el gènere de novel·la negra és fàcil de definir, i en canvi la novel·la històrica no. Vull dir que des del moment en què et poses a contar coses

passades, com ocorre a tota narració, ja és «història». La culpa del menyspreu és possiblement del màrqueting. Les llibreries abans tenien personalitat, ara són clòniques, uniformes, amb tots els *best sellers* en munts i ben alineats, i molts usen el tema històric. Per això m'incomoda el segell d'històric. La gràcia d'una novel·la és que commogui el lector. Que se situï en una època o una altra és anecdòtic. A més, encara que escriquis sobre successos de segles passats, els temes són contemporanis perquè estan vistos des d'avui en dia. En definitiva, el concepte de novel·la històrica és relatiu. L'escriptor ha d'escriure el que li doni la gana sense gèneres que el condicionin.

El cicle de Feixes es construeix amb elements mítics o reals?

Quan jo em vaig instal·lar a Terrassa, em va impressionar la quantitat de

francesc de borja moll, 8a baixos

07003 · palma

971 723 819

649 670 163

ecografic@ecografic.eu

ecografic1@gmail.com

ecografic
disseny

la directament Terrassa. De totes maneres, els successos que passen en aquestes obres són completament ficticis.

A part de tractar altres èpoques històriques, el segle xx a Espanya queda perfectament reflectit a *La teranyina*, *L'ombra de l'eunuc* i *Les veus del Pamano*. Teníeu la intenció de fer-ne un fresc?

No. En vaig ser conscient a posteriori. I més que d'Espanya, de Catalunya. I no tan sols del segle xx, sinó que es remuntaria al xviii. En certa manera, he parlat de diverses èpoques del meu país, però no ha estat una cosa buscada.

Actualment treballau en algun projecte nou?

Sí. Hi estic treballant molt i tinc molt de material, però no sé si serà definitiu. Tot el que faig ho poso en qüestió i, per tant, no sé quan ho enllestiré. Tanmateix, tot és per ara provisional i m'estimo més no parlar-ne.

fàbriques tèxtils tancades que hi havia. Com que a la meva família, que provenia de Rubí, hi havia tradició en la feina en

fàbriques tèxtils (de fet, el meu pare en va dirigir una), pensava sovint com serien. Jo, aleshores, escrivia *Fra Junoy*, i la vaig

deixar de banda per escriure *La teranyina*. Vaig usar el topònim Feixes –*feixa* és sinònim de *terassa*– per no anomenar-

el mirall

subscriu-t'hi

Carrer Bartomeu Pou, 31 bxs.
07003 Palma
Tel. 971 72 59 37
Fax 971 71 93 85
comunicacio@ocb.cat

[miscel·lània]

JAUME LLADÓ

Presentació d'EL MIRALL a ses Salines

El passat diumenge dia 22 d'agost es va presentar el dossier ELS NOSTRES POBLES dedicat al municipi de ses Salines.

L'acte va tenir lloc a les vuit i mitja del vespre a l'església vella del poble i dins el marc de les festes patronals de Sant Bartomeu, amb una notable assistència de públic.

El regidor Sebastià Burguera féu de presentador. En primer lloc, parlà el coordinador del dossier, Honorat Bauçà, el qual va explicar la gestació de l'opuscle i els diferents articles que el componen. A continuació, prengué la paraula el president de l'Associació El Mirall, Jaume Lladó, que aprofità per explicar als assistents

la filosofia d'EL MIRALL i els seus objectius periodístics. També en va presentar les diferents seccions i els col·laboradors. Finalment, va agrair a l'Ajuntament i als anunciants el seu patrocini per haver fet possible el dossier, als col·laboradors la seva feina, i al públic haver assistit a l'acte.

Va tancar l'acte el batle de ses Salines, Bartomeu Lladonet, que va manifestar la seva satisfacció per haver pogut dur a terme el dossier i va oferir el seu suport a EL MIRALL per a projectes futurs.

Tots els assistents varen ser obsequiats amb un exemplar d'EL MIRALL i una bossa reutilitzable per anar a comprar.

Cinema a la fresca

Un estiu més hem pogut gaudir del cinema a la fresca en català. L'Obra Social de Sa Nostra, amb la col·laboració de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, ha portat el cinema en la nostra llengua a gairebé tots els racons de la nostra geografia. A la majoria dels municipis de Mallorca, Menorca i Eivissa s'ha projectat alguna de les pel·lícules del cicle, sovint coincidint amb les festes patronals. Gràcies a aquesta iniciativa de Sa Nostra, hem pogut veure pel·lícules que fa ben poc encara eren a la cartellera, la majoria infantils, per exemple, *L'edat del gel 3*, *L'origen dels dinosaures*, *Allà on viuen els monstres* o *Up*. La cosa encara té més mèrit si tenim en compte que algunes no s'havien projectat en la nostra llengua a cap sala de les Illes Balears.

XX edició de la Setmana de Cuina Mallorquina de Campos

A partir del proper dissabte 16 d'octubre està previst que tingui lloc la Setmana de Cuina Mallorquina de Campos, que organitza des de fa vint anys la delegació de l'Obra Cultural Balear amb motiu de la fira de la localitat. Des del 1990 han passat per Campos cuiners i gastrònoms de primera magnitud, en un format que vol combinar l'anàlisi cultural del fet gastronòmic amb la didàctica de l'aprenentatge de les pràctiques culinàries. Enguany, per commemorar l'assoliment d'aquesta fita, els organitzadors han previst un programa especial que comptarà amb la presència com a pregoner de Jaume Fàbrega, autor entre d'altres de l'*Enciclopèdia de la cuina catalana*. Es tancarà amb un sopar per a tots els participants.

**QUAN PARLEM
D'EFICIÈNCIA ENERGÈTICA,
NO VENEM OCELLS
NI FLORS.**

INFORMI-SE'N A
WWW.ENDESAONLINE.COM

Xarxa de Refugis del Consell de Mallorca

Tota la Serra als teus peus

Vine a fer salut i gaudir de la Serra de Tramuntana.
Aprofita la xarxa de refugis al teu abast per conèixer
la **Ruta de Pedra en Sec** i viure grans experiències.

Més informació i reserves

www.conselldemallorca.net/refugis

971 173 700

Nacionalisme a Escòcia: objectiu 2011

GUILLEM COLOM MONTERO

Les eleccions britàniques del 2010 han tret a la llum una realitat que feia molt de temps que certs sectors intentaven amagar: la crisi en què està immers el Regne Unit. I no parlem de crisi econòmica, sinó de crisi en el model d'estat que es va crear ara fa tres segles.

Aquesta crisi és especialment visible a Escòcia, on el sentiment independentista està més avançat i aquest tema es parla tant al Parlament nacional com als pubs i centres de treball. Així doncs, en aquest article analitzarem les repercussions de les eleccions generals en aquesta petita nació i ens centrarem en el paper del nacionalisme escocès, que a hores d'ara governa en minoria a Holyrood, nom que rep el Parlament escocès.

El fet que David Cameron seria el primer ministre britànic era ja prou clar quan encara no feia ni 24 hores que s'havien tancat els col·legis electorals. La incògnita, en tot cas, era saber si formaria un govern en minoria amb suports puntuals dels liberaldemòcrates o si es faria una coalició amb tota regla, amb ministres del partit de Nick

Clegg. Quatre dies després de les eleccions, la BBC va fer públic que Cameron dormiria aquell vespre a Downing Street i que Clegg seria viceprimer ministre, un càrrec creat *ad hoc* per a ell.

Així doncs, els dos partits que governaran el Regne Unit durant els propers 5 anys són el tercer i quart partit en nombre de vots a Escòcia. I és que els resultats d'aquestes eleccions han mostrat que la realitat política escocesa és molt diferent de la resta de l'Estat britànic, especialment pel fet que els conservadors són la quarta força política, amb només un diputat. En tercer lloc hi ha el Partit Liberaldemòcrata, que ha assolit el 18,9% dels vots i que ha davallat més de tres punts respecte a les darreres eleccions generals. El Partit Laborista, per la seva part, ha arrasat a Escòcia, ja

que ha passat d'un 39,5% de vots l'any 2005 a un 42%. Això mostra la força d'aquest partit al nord de la frontera anglesa, que ha augmentat el nombre de vots en una situació molt dolenta. En segon lloc hi ha l'Scottish National Party (SNP): el partit que actualment governa a Escòcia ha pujat d'un 17,7% a un 19,9%, la qual cosa no aconsegueix els objectius marcats pel partit però en mostra la progressiva consolidació.

Per tant, aquesta situació indica una realitat molt complicada per a les relacions entre Escòcia i el Regne Unit, ja que hom es podria demanar si el pacte Cameron-Clegg té legitimitat per governar sobre Escòcia. Aquesta pregunta interessa especialment l'SNP, per al qual és el Regne Unit el que no té legitimitat per governar Escòcia.

El partit d'Alex Salmond, que governa Escòcia en minoria, ha passat a ser el segon partit escocès fins i tot a les eleccions generals, un espai complicat per a un partit nacionalista, especialment a causa del sistema polític de circumscripcions. L'SNP és en aquests moments un dels principals actors de la política britànica, i ha arribat a superar els laboristes a les eleccions escoceses de l'any 2007.

Si bé les previsions més optimistes parlaven d'un augment espectacular de vots i escons, els nacionalistes han mantingut els sis que ja tenien, de manera que han augmentat en percentatge de vots més de dos punts. Això mostra que les polítiques agosarades que defensa no els han desgastat sinó que els han permès augmentar la seva base social. Hem de tenir en compte que no tan sols defensen una idea contundent com la independència d'Escòcia, sinó també la retirada de les tropes britàniques de l'Afganistan, la sortida de l'OTAN i l'enfortiment de les relacions amb la UE o el desmantellament del *Trident*, tres submarins nuclears britànics amb base a Escòcia.

David Cameron.

Va ser molt fàcil que el partit nacionalista defensés aquestes idees mentre era un partit d'oposició, però des que va arribar a la presidència d'Escòcia i les continuà defensant encara no se n'havia sabut l'acceptació real. Per tant, si bé no s'ha aconseguit un augment molt gran de vots, ni superar els laboristes en dues circumscripcions que poden ser clau a les properes elec-

cions escoceses, l'acció de govern i l'aferriada defensa del referèndum no han desgastat el partit. Com bé va dir Salmond, aquests «han estat els millors resultats de l'SNP a Westminster des dels anys setanta».

D'això podem extreure dues conclusions: en primer lloc, que aquests tres anys al poder no han aconseguit canviar la tradicional

Nick Clegg.

tendència de vot escocesa a Westminster. Amb tot, el partit ha pogut demostrar que els qui l'acusen d'estar a anys llum de la realitat escocesa, referint-se al referèndum sobre la independència, estan completament equivocats o tenen molt mala intenció. En segon lloc, aquests resultats mostren que la defensa d'algunes reivindicacions tradicionals dels moviments socials escocesos no tan sols els ha ajudat a no perdre part de l'electorat que

ja es guanyaren a les darreres eleccions escoceses, sinó que els ha permès captar nous votants. Això queda demostrat quan veiem que l'Scottish Socialist Party (SSP) ha passat d'un 1,9% a les darreres

eleccions generals a un irrisori 0,1%. Segurament, doncs, una part de l'augment del vot de l'SNP prové d'exvotants de l'SSP. Els socialistes escocesos, que han centrat les seves darreres campanyes en temes socials i especialment contra la presència de l'Exèrcit britànic a l'Afganistan, no han deixat de perdre vots i presència pública des de l'escissió que patiren l'any 2006. La posició d'aquest partit, que arribà a tenir sis diputats al parlament de Holyrood, és molt complicada, ja que la majoria dels seus votants s'estimen més, ara per ara, votar l'SNP, que manté una cursa molt ajustada amb els laboristes.¹

Ara que ja han passat les generals, totes les mirades estan posades a les properes eleccions escoceses, que seran d'aquí a un any. El Partit Laborista hi arribarà en una molt bona posició, ja que no estarà desgastat per l'acció de govern, tal com va passar a les darreres. Pel que fa al Partit Liberaldemòcrata, cal veure com es desenvolupa el seu pacte amb els *tories* i com influeix això a Escòcia. El partit de Clegg, que generalment no aconsegueix tan bons resultats a les eleccions escoceses, pot perdre votants per haver pactat amb un partit considerat antiescòc, a la qual cosa cal afegir que el govern de Cameron haurà de fer retallades socials que segurament seran molt criticades pel govern de l'SNP. D'aquesta manera, el partit de Salmond pot intentar captar vots dels liberaldemòcrates, especialment a les zones rurals, on aquest partit té força implantació. Amb tot, cal afegir que el proper secretari d'Estat per Escòcia serà Danny Alexander, membre del partit de Clegg. Amb aquest moviment els

1. Bill Bonnar, membre de l'executiva de l'SSP, reconeixia en una entrevista al diari Gara que no pensa que a les properes eleccions escoceses aconseguixin «cap escó perquè hi haurà la mateixa situació ajustada entre l'SNP i el Partit Laborista; així doncs, un altre cop la majoria del vot independentista donarà suport a l'SNP».

<http://www.gara.net/paperezkoa/20100404/192052/es/Escocia/lograra/la/independencia/en/los/proximos/diez/anos%C2%BB/>

conservadors s'estalvien haver de gestionar temes que afecten una nació on han aconseguit molt pocs vots i els liberaldemòcrates intentaran augmentar la seva incidència i presència pública.

El problema per a l'SNP és que el suport d'aquest partit era necessari per convocar un referèndum sobre la independència. És important recordar que els liberaldemòcrates escocesos arribaren a convocar un congrés només per discutir aquesta qüestió, a la qual finalment decidiren no donar suport durant aquesta legislatura. Ara que han fet un pacte de cinc anys amb els conservadors, profundament unionistes, sembla difícil que la seva

posició canviï. Descartat el suport laborista, l'SNP ha de cercar la majoria absoluta per aconseguir el seu objectiu, i a hores d'ara això sembla impossible, ja que encara no s'han convertit en el que al Regne Unit s'anomena un *catch-all party*.

L'objectiu del partit nacionalista és que la campanya de les properes eleccions escoceses giri sobre el tema del referèndum i que els liberaldemòcrates s'hagin de pronunciar.²

Si no aconsegueix això i les eleccions del proper any se centren en la crisi econòmica, sens dubte els laboristes partiran d'una millor posició perquè no estaran desgastats

per l'acció de govern. La cursa per a les eleccions ja s'ha iniciat, i si bé l'enemic que han de batre els nacionalistes és el Partit Laborista, Salmond ja va començar a criticar el partit de Clegg abans que aquests es col·ligassin amb Cameron i va afirmar que els seus votants a Escòcia «se sentirien traïts» si pactaven amb els conservadors. Ara que aquest pacte ja és una realitat, la tasca de l'SNP és intentar treure vots als liberaldemòcrates i no oblidar que el vertader enemic són els laboristes.

Finalment, és molt important destacar el fet que onze anys després de la Devolution, allò que passi a Escòcia depèn gairebé únicament de les properes eleccions i no tant del que es decideixi al parlament de Westminster o del que hagin pactat Cameron i Clegg.

2. Gerry Hassan, un dels analistes polítics més ben valorats a Escòcia, ha afirmat que «Els liberaldemòcrates han aconseguit uns resultats pobres a Escòcia, però poden ser decisius a Holyrood l'any que ve [...]». Han de decidir si només faran coalició amb els laboristes, i si estan almenys oberts a la idea d'un referèndum sobre la independència.»
<http://www.gerryhassan.com/?p=1129>.

Guillem Colom Montero és llicenciat en Filologia Anglesa per la UIB.

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

Arenal

Pça. Gaspar Rullan, 5 · 07600 Palma
Tel. 971 492 866
bibarenal@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Casal Solleric

Passeig del Born, 27 · 07012 Palma
Tel. 971 722 092
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 14.30 h
Dimarts també de les 17 a les 20 h
Especialitzada en art

Coll d'en Rabassa

Albuera, 1 · 07007 Palma
Tel. 971 490 354
bibcoll@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dimarts i dijous també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Cort

Pça. de Cort, 1 · 7001 Palma
Tel. 971 225 962
bibcort@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Establiments

Carretera Esporles, 74 · 07010 Palma
Tel. 971 765 192
bibestabliments@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Gènova

Barranc, 22 · 07015 Palma
Tel. 971 405 481
bibgenova@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Indioteria

Gremi Tintorers, 2 · 07009 Palma
Tel. 971 207 505
bibsaindioteria@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Josep M. Llompart

Emperadriu Eugènia, 6 (S'Escorxador)
07010 Palma
Tel. 971 753 942
bibjmllompart@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h i de les 16 a les 20 h

Molinar

Xadó, 3b · 07006 Palma
Tel. 971 247 649
bibmolinar@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Olivar

Plaça de l'Olivar, ed. Mercat de l'Olivar, 1ª pl.
07002 Palma
Tel. 971 726 580
bibolivar@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8 a les 14 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Polígon de Llevant

Ciutat de Querétaro, 3 · 07007 Palma
Tel. 971 242 155
bibpoligondellewant@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Rafal Vell

Joan Estelrich Artigues, 50 · 07008 Palma
Tel. 971 474 414
bibrafaelvell@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ramon Llull

Institut Balear, s/n · 07012 Palma
Tel. 971 299 260
bibramonllull@sfa-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a les 20.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Sant Jordi

Pau Bouvy, 31 · 07199 Palma
Tel. 971 742 036
bibsantjordi@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Santa Catalina

Fàbrica, 34 · 07013 Palma
Tel. 971 286 069
bibstacatalina@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Ses Veles

Biblioteca Joan Alcover
Joan Alcover, 28 · 07006 Palma
Tel. 971 771 724
bibjalcover@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 8.30 a 20.30 h
Dissabte de les 9 a 13 h

Son Cladera

Cala Mitjana, 41 · 07009 Palma
Tel. 971 470 839
bibsoncladera@a-palma.es
Dilluns i dimecres de 9 a 13.15 h
De dilluns a divendres de les 15.30 a les 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Ferriol

St. Joan de la Creu, 43 · 07198 Palma
Tel. 971 429 856
bibsonferriol@a-palma.es
De dilluns a divendres de les 16 a les 21 h
Dilluns i dimecres també de les 10.30 a les 13.30 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Son Forteza

Sant Isidre Llaureador, 25 · 07005 Palma
Tel. 971 243 983
bibsonforteza@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Gotleu

Josep Garcias 2b · 07008 Palma
Tel. 971 273 507
bibsongotleu@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Rapinya

Catalina March, 4 A · 07013 Palma
Tel. 971 242 337
bibsonrapinya@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

Son Sardina

Camí Passatemps, 123 · 07120 Palma
bibsonsardina@a-palma.es
De dilluns a dijous de 9 a 11 h
Divendres de 9 a 12 h
De dilluns a divendres de 16 a 21 h
Dissabtes de 9 a 13 h

Son Ximelis

Cap Enderroc, 14 · 07011 Palma
Tel. 971 791 233
bibsonximelis@a-palma.es
De dilluns a dijous de les 15.30 a les 21 h
Divendres de les 10 a les 13 h i de 15.30 a 21 h
Dissabte de les 9 a les 13 h

Terreno

Dos de Maig, 1 · 07015 Palma
Tel. 971 737 709
bibelterreno@a-palma.es
Dilluns i divendres de les 9 a les 15 h
Dimarts, dimecres i dijous de les 15 a les 21 h

[el semàfor]

VERMELL

A la Defensora del Poble en funcions, l'eivissenca María Luisa Cava de Llano, per haver interposat un recurs d'inconstitucionalitat contra la Llei d'acollida de Catalunya, que preveu que el català sigui la llengua d'integració dels nous catalans. La norma va ser aprovada per la immensa majoria de les forces polítiques i amb el suport de les principals associacions d'immigrants, que ja han expressat el seu rebuig a l'acció. Després d'aquesta decisió, ja s'ha insinuat un altre recurs contra el Codi de consum, que regula el dret dels catalanoparlants a ser atesos en català en l'àmbit comercial. Es tractaria de dues aplicacions pràctiques de la sentència de l'Estatut de Catalunya, que és molt regressiva des del punt de vista lingüístic. La qual cosa no excusa l'excés de zel d'un càrrec públic que es troba en funcions, que té una filiació partidista clara i que, per tant, s'hauria d'abstenir de tractar temes d'alt contingut polític.

GROC

Al Govern de les Illes Balears, al Consell de Mallorca i a l'Ajuntament de Palma. Els seus màxims responsables s'han compromès a aplicar les mesures presentades per l'Obra Cultural Balear per al darrer any de legislatura, però això contrasta amb la poca importància que han donat fins ara a la política lingüística (si bé no totes les institucions en el mateix grau) i amb les retallades de doblers públics en aquesta matèria anunciades per al 2011. En fi, caldrà donar-los una altra oportunitat per veure si aquesta vegada va de veres.

VERD

A la Viquipèdia catalana, que s'ha convertit en la tretzena del món en nombre d'articles i que creix cada dia en quantitat i en qualitat. Això és una demostració de la força del català a Internet, un dels àmbits en què la presència de la nostra llengua és més gran gràcies a l'activisme de milers i milers de voluntaris.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

Llibres sobre Joan Miró

BIEL MESQUIDA

LA LLETRA DEL MESTRE EN VIU I EN DIRECTE. Per un atzar que no existeix a l'atzar estic fent el text d'un catàleg sobre Joan Miró, per la qual cosa m'he posat a llegir i rellegir llibres sobre ell. I he de reconèixer que he passat un guster. Perquè Miró, a més de ser un dels grans mestres de la pintura del segle xx, era un conversador tímid però agut, estricte però profund, tendre i savi i entusiasta: un home que en el terreny ètic, estètic i polític va tenir unes pràctiques i uns comportaments insubornables, va lluitar per a la Segona República amb les armes de l'art –recordau aquell segell *Aidez l'Espagne!*– i la participació en el Pavelló de la República de l'Exposició Universal de París de 1937 amb una pinura mural, *El segador*, que representava

un pagès català amb una falç al puny, que es trobava vora el *Gernika* de Picasso i la *Font de mercuri* de Calder, va ser un far de la resistència interior contra la tirania franquista i un exemple per a les generacions de joves. Basta recordar també la seva participació a la tancada de 1970 a Montserrat amb 300 intel·lectuals de l'Assemblea de Catalunya que protestaven contra el judici de Burgos a militants d'ETA que havia acabat amb sis penes de mort. I també vull recordar unes paraules seves que va dir en el discurs d'acceptació del doctorat *honoris causa* de la Universitat de Barcelona l'octubre de 1979: «Quan un artista parla des d'un país com el nostre, cruelment marginat per una història adversa, cal que faci sentir la seva veu pel

t e n d è n c i e s
[llibres]

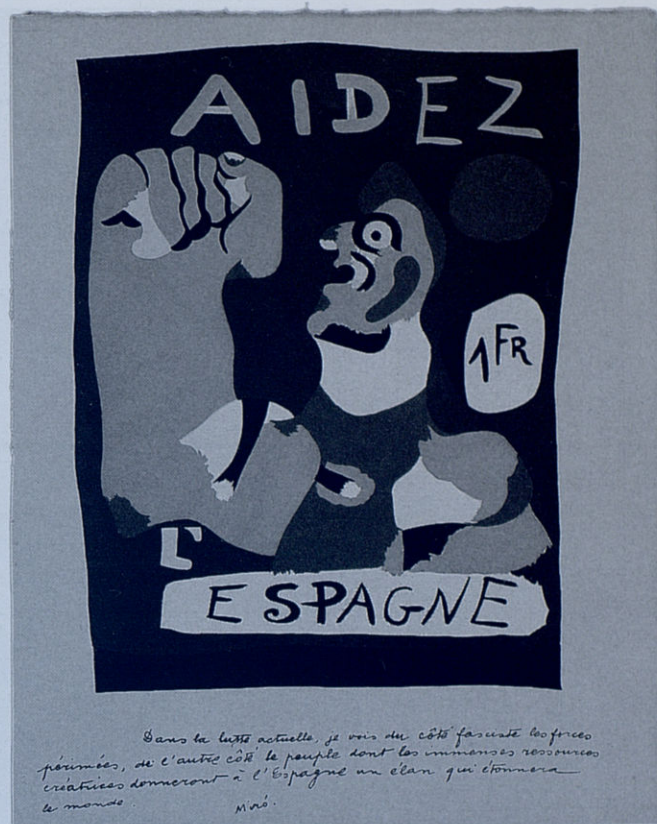
món, per afirmar, contra totes les ignoràncies, tots els malentesos i totes les males fes, que Catalunya existeix, que és original i que és viva.» Aquestes paraules es troben en el pròleg «Joan Miró, escriptor català», del volum I de *Joan Miró, epistolari català, 1911-1945* (Editorial Barcino / Fundació Joan Miró), establert per Joan Ainaud de Lasarte i amb Joan M. Minguet, Teresa Montaner i Joan Santanach d'editors en sentit anglès. El llibre de 665 pàgines és una meravella, literalment i en tots els sentits. A les 33 primeres pàgines hi ha introduccions de Rosa Maria Malet, de Carles Duarte, de Joan-Francesc Ainaud i dels «editors» abans esmentats en què el lector pot veure la importància i el treball de recerca d'aquesta documentació extraordinària: les cartes, les postals, les notes i els bitllets que va enviar Miró a gent tan diversa com la seva família, els seus amics, els seus marxands, els seus coneguts, etc. des del 1911, als divuit anys, fins al 1945, als cinquanta-quatre anys. L'edició és perfecta perquè surten les cartes transcrits amb exactesa i anotades perquè puguem contextualitzar persones, llocs, situacions, etc. Per afegitó les postals estan reproduïdes i així podem saber tota la iconografia que li agradava a l'artista i, a més a més, hi ha reproduccions de quadres en color de cadascuna de les èpoques que ens fan veure en quin moment del seu treball es trobava. És un llibre per llegir lentament i amb un ordre personal. M'han agradat molt les cartes al pintor i mestre d'obres mallorquí Bartomeu Ferrà, al seu amic Enric C. Ricart, a la dibuixant Lola Anglada, al seu primer marxand Josep Dalmau, a l'amic Pablo Picasso, al pintor Joaquim Torres-García i un llarg etcètera.

Un altre llibre que m'ha entusiasmat és *Joan Miró* (Edicions La Polígrafa) de Jacques Dupin. Dupin és un poeta extraordinari i un amic i col·laborador del pintor des de

1956. A més és un especialista en la seva obra, de tal manera que ha prologat i publicat quatre volums del catàleg de gravats de Miró, així com els sis volums del catàleg raonat de la seva pintura i el primer volum del catàleg raonat de dibuixos. En aquest llibre magnífic escriu un text titulat «El nacimiento de los signos» en què ens fa veure el canvi que es produeix a l'obra de Miró en la dècada de 1920 entre un llenguatge realista que es converteix en una pintura de signes. Amb un llenguatge clar, planer i alhora ple d'una poètica personal ens explica com el pintor extreu de cada forma el signe latent que contenia i així allibera el signe de la matriu realista que l'ofegava per donar-li espai per respirar. El llibre du nombrosos quadres, magníficament reproduïts, que ens fan veure aquest pas que Dupin conta. Els quadres duen comentaris de José Maria Faerna.

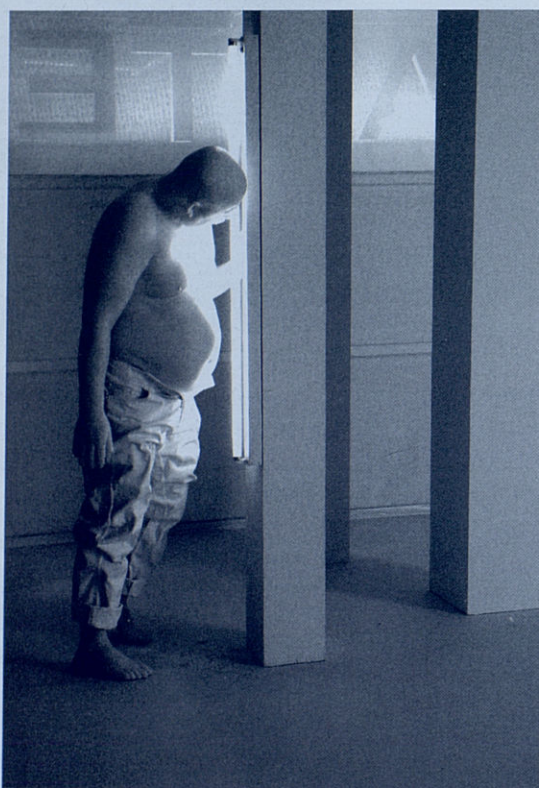
I el tercer llibre que us recoman apassionadament és *El color dels*

meus somnis. Converses amb George Raillard. (Lleonard Muntaner Editor), en què Miró l'any 1975, any en què obre les portes la seva Fundació barcelonesa a Montjuïc, s'obre a si mateix, del 3 al 8 de novembre a Son Abrines de Palma i el 5 de desembre a Barcelona, al crític literari i pictòric G. Raillard parlant al voltant de la seva obra i de si mateix. El resultat és volcànic, sensacional, engrescador. «Vós m'heu arrencat la pell», va dir a Raillard en el moment d'acomiar-se. I tenia tota la raó perquè l'entrevistador aconsegueix que un home tímid com ell s'amolli i ens conti la seva feina de cada dia, els seus compromisos amb la llengua i la cultura catalanes, les seves inspiracions, els vectors de la força creativa que el mouen, tot un balanç del seu itinerari artístic i tota una exteriorització de la seva intimitat. La traducció del francès de Joaquim Sala-Sanahuja és estupenda. Un llibre per subratllar, per rellegir, per fruir. Extraordinari!

Bernardí Roig: Les arestes del pensament

TEXT: JOSEP MARIA ALAMINOS

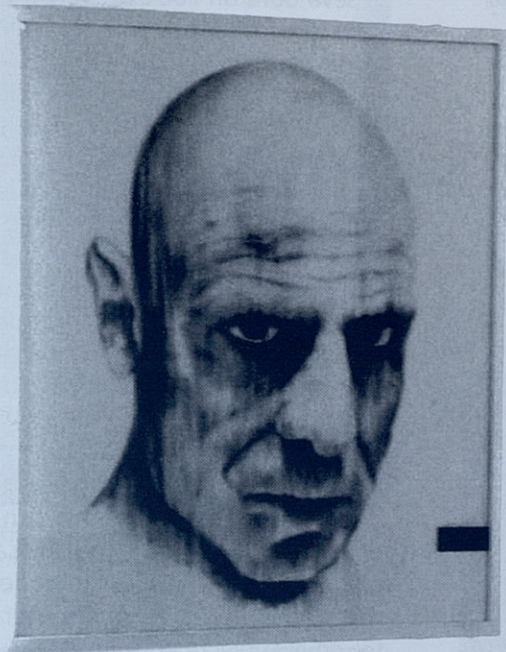
Prácticas de atención.
Resina de poliéster i fluorescent.
154x65x50 cm. 2007.

Després de 18 anys absent de les galeries de Palma, Bernardí Roig (Palma, 1965) ens proposa un conjunt força representatiu de les seves inquietuds i obsessions a Pelaires Centre Cultural Contemporani, en la seva primera exposició en aquest espai. Les darreres mostres de Roig a Mallorca foren l'any 2006, amb la instal·lació «Look at Me» a l'Espai 4 del Casal Sollerí, i el 2008, amb «Light Messages» al Baluard, en què quatre artistes indagaven sobre la condició humana i la relació de l'ésser humà amb l'entorn, amb la llum com a protagonista.

L'obra de Bernardí Roig ha evolucionat al llarg dels darrers anys d'un llenguatge convencional a propostes multidisciplinàries en què conviuen el dibuix, l'escultura, el vídeo i la instal·lació. En els darrers anys, la seva obra ha experimentat una puixança en l'àmbit internacio-

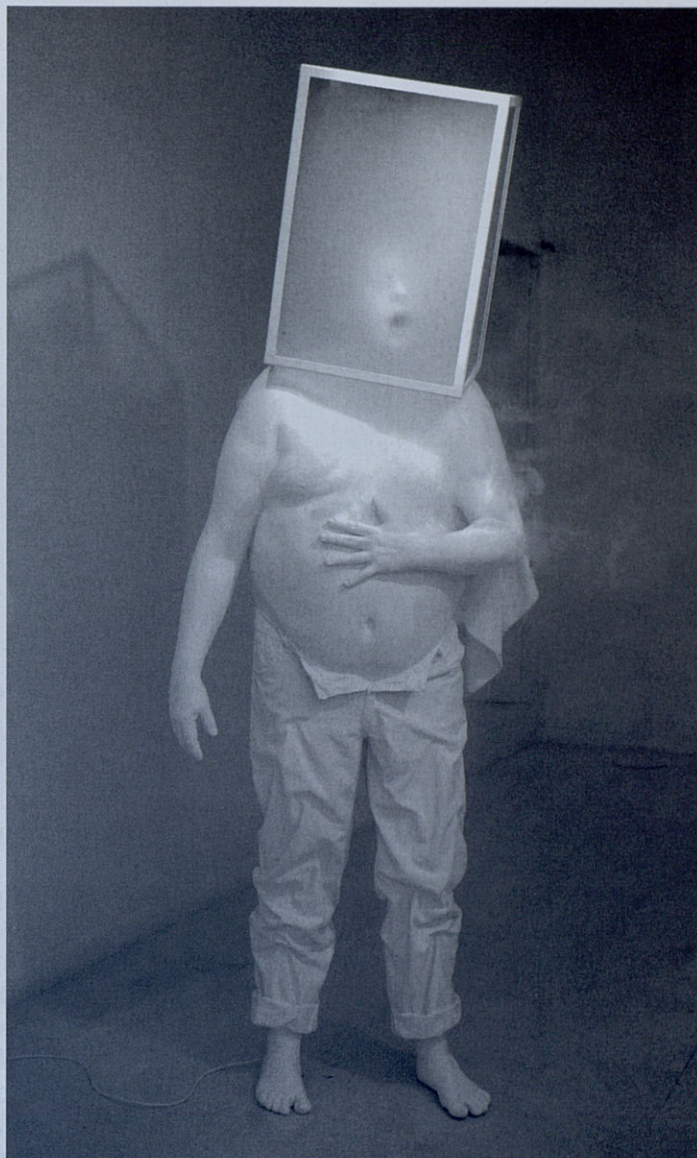
te n d e n c i e s

[art]

Ejercicios de parecido (A.L.). Tècnica mixta. 154x137 cm. 2005.

nal que el converteix en un dels artistes espanyols de més projecció. Entre les darreres mostres destaquen «Notae ad Paenitentiam», feta a la Chiessa de San Matteo de Lucca (Itàlia), o la gran exposició titulada «Blow Up», al Parc Tournay-Solvay, seu de l'Espace Europeen pour la Sculpture de Brussel·les, amb motiu de la presidència espanyola de la Unió Europea. El passat mes de febrer es va clausurar «Shadows must Dance», la seva exposició més completa fins ara, a l'IVAM de València, i que anteriorment es va presentar a Ca'Pesaro Galleria Internazionale d'Arte Moderna, en el context de la darrera Biennal de Venècia. Entre els anys 2006 i 2007 va tenir lloc la seva mostra personal «The light exercises series», una selecció dels seus darrers treballs, amb una itinerància per diversos museus europeus com el PMMK - Musée d'Art Moderne d'Oostende, el Kampa Museum de Praga, el Kunstmuseum de Bonn, el DA2-Domus Artium de Salamanca i el Museu Carlo Bilotti de Villa Borghese, a Roma. L'any passat es va presentar a la Triennal de Milà

Smokebreath.
Tècnica mixta.
202x70x51 cm.
2007.

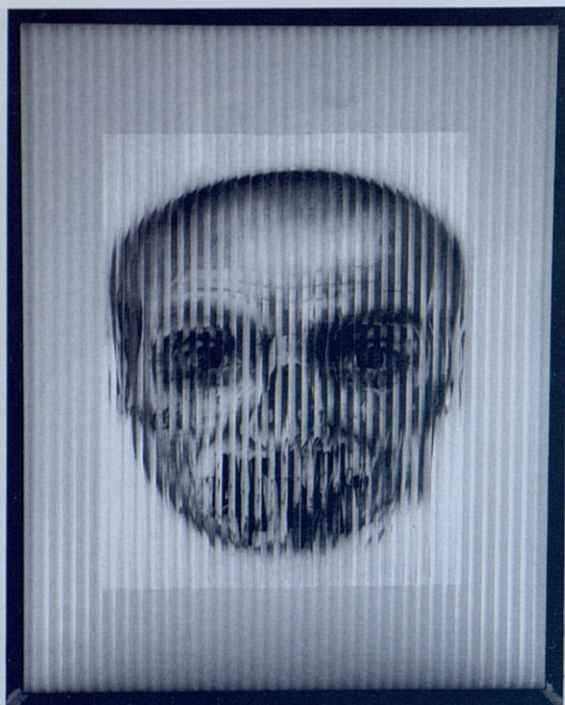
una important monografia sobre el seu treball escrita per Demetrio Paparoni i editada per Skira.

«Spielraum»: Tensions fronteres

A «Spielraum» ('marge de maniobra') trobam una selecció de treballs, escultures, vídeos i dibuixos fets entre 2005 i 2010 amb els quals l'artista formula bona part del seu particular univers obsessiu. Aquestes obres neixen d'una continuïtat, la base sintàctica de la qual continua essent el teixit reflexiu que Roig ha desenvolupat entorn de

l'excés de llum, la ceguesa i la impossibilitat de la mirada, el desencontre, la memòria, la invisibilitat i les seves metàfores.

El treball de Bernardí Roig, assumint les contradiccions heretades del minimalisme, utilitza l'espai com a matèria primera, en el qual insereix les seves figures, fet que propicia el diàleg, no tan sols amb l'espai on intervé, sinó amb la memòria de l'espai en el qual intervé. Els llocs apareixen saturats de relats. Es tracta de trobar la mirada, primer, i el llenguatge, després, adequats per revelar aquestes narracions. L'espai de la galeria és el

Doubleface (A.D.).
Tècnica mixta.
47x48 cm. 2009.

lloc de l'experiència, on ocorre l'esdeveniment. Bernardí Roig necessita la figura, perfectament acoblada a la seva veritat oculta, com a contrapunt excessiu per construir aquesta ficció, que és la nostra idea del món. Les figures masculines, corpulentes, aixafades contra les parets, rodejades de fulgurants projeccions lluminoses, suspeses o d'esquena a l'espectador, mantenen una enigmàtica relació amb l'objecte que l'artista ha predispo-

sat per generar en ell una condició d'incomoditat al límit del que és tolerable.

Bernardí Roig s'inspira en la tendència artística del segle xx que col·loca el cos com a element central de la investigació artística, i les construccions escenogràfiques, comptant amb la presència simultània de figuració (cos), minimalisme (llum) i conceptualisme (referències a disciplines com teatre, cinema i literatura), confereixen a

la seva obra un lloc especial en el panorama de l'art contemporani. Inspirant-se en els mites clàssics, la filosofia postmoderna, la prosa de Thomas Bernhard i l'art de Pierre Klossowski, Bernardí Roig explora amb la seva obra la frontera que separa i connecta els dos paradigmes essencials del pensament: el premodern (basat en la integritat de l'esperit) i el postmodern (que rota al voltant de la funció del simulacre i la proliferació de les aparències).

Tot el seu treball estableix una relació de gran tensió amb la memòria de les imatges, usant, sempre, la llum com a metàfora d'aquesta memòria. És el teixit del llenguatge i el desig el que converteixen el subjecte en un esdeveniment relatat, i aquest relat és necessari per afrontar de nou la nostra herència visual, i que això ens permeti tornar, altra vegada, a construir una imatge.

A través de la seva obra plàstica, normalment escultures blanques tretes del calc a persones reals que suposen una reflexió postmitològica sobre el sentit mateix de la figura humana com a última i solitària presència, Bernardí Roig proposa un itinerari d'idees vinculades al fet heroic de la mirada.

En aquesta exposició s'intenta recrear l'ambient tancat d'allò pri-

el mirall amb el suport de

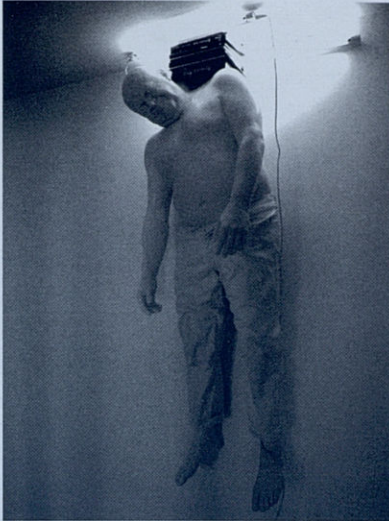

**Consell de
Mallorca**

■ Departament de Cultura i Patrimoni
Direcció Insular de Política Lingüística

- Plànols Topogràfics
 - Mesuraments
 - Replanteigs
- Fotografies aèries
 - Verticals
 - Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

Ejercicios para parecerse a Fabio Zanchi. *Tècnica mixta. 168x64 x 45 cm. 2008-10.*

Apuntes para la última siesta.
Resina de polièster, fusta i fluorescent.
75x120x82 cm.
2008-2010.

L'uomo della luce. *Resina de polièster i fluorescent. 170x50x60 cm. 2007.*

vat, es proposa una reconsideració de les condicions del mirar, i se subratlla la condició de *voyeur* per part de l'espectador. Mirar és descobrir i reconèixer. La mirada esquinça com una llum la realitat i la reconstrueix com una escena o un relat. Figures i fragments de figures, algunes de tancades en gàbies, d'altres d'aixafades per una biga, unes de més sotmeses per la imponent arquitectura del lloc, fins i tot d'altres de suspeses en l'espai i embolicades en un blanc metafísic que ho cobreix tot, ens condueixen a aquesta atmosfera coberta per incerteses, aparicions, simulacres i dobles fantasmals, en què l'artista traça un espai fronterer entre el somni i la realitat, un lloc definit per l'absència de garanties on ancorar les conviccions.

L'artista assumeix una tradició visual que ha construït a través de les imatges de la llum i la il·luminació, algunes de les figures fonamentals del pensament. En l'antiguitat els clàssics s'arrencaven els ulls per veure-hi, i la ceguesa, que enfonsava el subjecte en la més profunda foscor, propiciava les visions. Aquesta llum engegadora ens allunya de l'escenari empíric i, de cop, ens retorna a la nostra foscor cranial, una foscor il·luminada pel

despullament fred i instantani de les idees i en què es mostren les obsessions de l'artista que parteixen del cinema, la literatura o l'escriptura del desastre.

Bernardí Roig articula, en les seves negatives afirmacions, la claustrofòbia, la comunicació o l'estranyament partint dels mites i d'una llum fluorescent que equival a la negació de la imatge. Ha reconegut en la blancor de la tela el buit del món que es pot omplir amb un relat solitari d'un realisme eminentment poètic. La llum que emeten aquestes peces no és una llum que les il·lumina, és una llum que impedeix que les vegem, que serveix per continuar construint l'espessor de la nostra ceguesa, i que ens obliga a l'esforç d'explorar un imaginari empresonat en la nostra memòria enquistada. Però no com a absència de visió, sinó com a possibilitat de representar, precisament, aquest quelcom sostret a la mirada que configuraria la mirada interior.

L'any 1912, Karl Kraus va publicar a *Die Fackel* (La Torxa) un atac feroç contra la burgesia adoctrinada per l'estètica Art Noveau, en el qual assota sense pietat aquest home sense atributs que és el ciutadà burgès i al qual Kraus acusa d'anar per la vida amb el propi cadàver a coll i de ser víctima de la falta d'un marge de maniobra (*spielraum*) que li permeti construir una subjectivitat diferenciada. Aquest marge de maniobra seria avui la nostra capacitat per crear espais provisionals. Com les petites fissures per les quals podem passar a través del nostre heroic acte de tornar a obrir els ulls. *Spielraum* com a espai utòpic pel qual pugui transitar el desig i el cúmul de les obsessions, allò ocult i allò reprimat, la negació i la frustració conscient del coneixement i la garantia que donen la solitud i la claustrofòbia perquè un no sigui aixafat per la tirania del mercat, la lògica de l'espectacle i les indústries culturals de l'entreteniment.

L'obra de Bernardí Roig, oberta a interpretacions personals, fomenta la comunicació no verbal, ens proposa poesies no escrites, mirades a l'interior on trobarem obsessions pròpies semblants a les de l'artista, ens acostarà a la reflexió pura i profunda que farà que els nostres fantasmes es manifestin i surtin a la llum.

Bernardí Roig. «Spielraum»

Fins al 16 d'octubre
Centre Cultural Contemporani
Pelaires, Palma

La talaia de la Victòria d'Alcúdia

TEXT I FOTOS: GASPAR VALERO

Itinerari:

Santuari de la Victòria
Torre d'en Basset
Cala en Basset
Can Tomeví
Sant Elm

Horari aproximat:

3 h (Temps aproximat de marxa, sense les aturades)

Platja del coll Baix
des del puig Boc.

[itineraris]

t e n d è n c i e s

Des de l'església del santuari de la Victòria pujam per l'escala de l'esquerra, deixam les instal·lacions dedicades a hostatgeria a la dreta i, més amunt, passam vora l'entrada del restaurant a l'esquerra. Ens situam en el camí de carro o pista forestal que puja fins al pla de la Talaia, que agafam cap a l'esquerra; després d'un curt revolt cap a la dreta, passam una cadena que tanca el pas als cotxes. En lleugera pujada, avançam entre pins, mates, cards, garballons, romaní i estepes llimonenques. La pujada és mantinguda, rosta. El mateix camí ens serveix de mirador natural, especialment sobre la mar, amb vistes cap a Formentor. Després d'un revolt a la dreta, deixam a l'esquerra el camí de la talaia de la penya Roja i pujam cap al coll del Pedregaret. L'ascensió es manté constant, envoltada de pins. El coll del Pedregaret, per on abans passava

El coll Baix.

el camí vell, queda a la nostra esquerra, més amunt, així com el petit cim de la talaia Vella. Aquest nom de talaia Vella respon a les ruïnes d'una construcció dedicada a vigi-

lància de la costa. Després d'un revolt a l'esquerra, apareix la vista de la talaia de la Victòria, alterosa i arribam al pla de la Talaia, on s'acaba la pista forestal.

Des del pla, iniciam l'ascens a la talaia de la Victòria per un camí de ferradura, en direcció cap a migjorn. Per aquest camí, guanyam altura ràpidament. El sender disse-

www.esrefugi.es

ESQUI SNOW	ESCALADA	BARRANCOS ESPELEO	VIATGES	MONTANYA CREKKING	CAMPING	ORIENTACIÓ	CURSOS

DES DE 1976

ES REFUGI

ESPORTS D'AVENTURA

Via Sindicat, 21, Pati. 07002. Palma de Mallorca, Illes Balears. T 971 71 67 31. A/e refugi@base.net

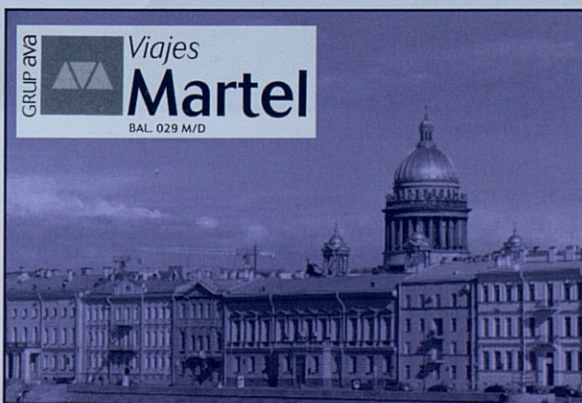

El cim de la Talaia.

nya un recorregut encinglat, amb marge de sosteniment lateral que guaita sobre el buit i amb diverses giragonses. La pujada rosta s'acaba en el pas de l'Aritja, una ober-

tura artificial en la roca. Ja per una posició ben alterosa, avançam cap al cim, que ara es mostra proper. Abans d'arribar-hi, deixam a l'esquerra la bifurcació del camí que

va cap al coll Baix, per on continuarem l'itinerari després de visitar la talaia. Pocs metres més amunt de l'entreforc de camins arribam al cim de la talaia de la Victòria.

GRUP ava

Viajes
Martel

BAL. 029 M/D

PONT DE TOTS SANTS

Vols directes des de Palma

VIENA DIA 29 D'OCTUBRE 423 euros

PONT DE LA COSTITUCIÓ

Vols directes des de Madrid

NOVA YORK DIA 5 DE DESEMBRE 1.521 euros

SANT PETESBURG DIA 4 DE DESEMBRE 950 euros

LAPÒNIA FINESA DIA 4 DE DESEMBRE 1.460 euros

EGIPTE (AMB CREUER INCLÒS) DIA 4 DE DES. 1.200 euros

Preu amb taxes incloses

Oms, 50 · 07003 · Palma (Mallorca) · Tel. 971 72 38 42 · Fax 971 72 69 42 · A/e: ventas@viajesmartel.com

La talaia de la Victòria també és anomenada talaia d'Alcúdia. Des del cim (445 m) observam una bona vista sobre els voltants. De l'antiga talaia de defensa, només en queden les restes de la base, de planta circular. S'hi ha bastit modernament el vèrtex geodèsic. La torre fou aixecada l'any 1567 i fou enderrocada l'any 1918. A la vora, hi ha una caseta prefabricada de vigilància forestal i, més avall, barraques de l'època de la Guerra Civil.

Davallam de la talaia de la Victòria per la part del nord-est, pel mateix camí per on hem pujat, fins a la propera bifurcació de camins, on deixam el camí d'anada i voltam cap a la dreta, vers el coll Baix. És un camí de ferradura que davalla ben marcat però en part esbaldregat, envoltat de càrritx, porras, romaní, estepa joana i cebes marines. A l'esquerra queda una davallada pregon cap a la mar, l'esquena del Porrassar, amb una coma molt rosta a la vora amb pins al fons. El camí, després de voltar pel coster de llevant de la talaia, prest fa un revolt cap a la dreta, per tal d'evitar els vessants esquerps que presenta aquesta posició oriental i davallar pel pendent de migjorn de la talaia. Mentre davallam, ens apropam al puig del Boc (342 m), amb cim rodonenc al qual ens aproparem després d'assolir el coll dels Hams (284 m). Els cards, els ullastres i els garballons se sumen a les espècies vegetals esmentades, mentre amb dues giragonses del camí davallam bona part del coster de migjorn de la talaia, situats gairebé en el capçal de la coma del torrent dels Parangons, que apareix ben pregon als nostres peus. Després de passar un petit redol de pins, observam a la dreta l'illa i el far d'Alcanada. A continuació, arribam a una creteta que constitueix un mirador natural cap a l'extrem del cap Pinar, amb els cims de la talaia Vella, sobre una estesa de pins, la Falguera, i el puig del Romaní, que tapen la penya Roja. Aquesta petita

Santuari de la Victòria.

carena encrestada dissenya dos collets, amb el camí amb sòl de roques, fins que es recupera més decididament la davallada cap al coll dels Hams. El domini del càrritx ara és més contundent, amb mates i aritges; a la dreta, cap a migjorn i

ponent, es pot contemplar una de les panoràmiques més solitàries i salvatges de la contrada, amb les comes del torrent dels Parangons i de l'Egua, el coll de les Fontanelles i els puigs de les Penyes (271 m) i d'en Vauma (259 m), de care-

na rodonenca; rere, més llunyana, apareix l'illa d'Alcanada.

La davallada del coster sud-oriental de la talaia de la Victòria pròpiament acaba al coll dels Hams, des d'on s'observa ja la punta del cap del Pinar, al nord-est. Des del

coll dels Hams, el camí dissenya una pujada que ascendeix gran part del coster sud-occidental del puig del Boc. En un primer moment, observam la penya Roja que sobresurt rere el puig del Romaní i sobre el cap del Pinar. Abans d'arribar al

cim del puig del Boc, el camí comença a davallar. En un primer revolt a la dreta, apareixen com a nova panoràmica les penyes que configuren el cap de Menorca, amb la Teula com a punt més alt de la carena (258 m), i amb la punta del Gavinot com a primer cap que s'endinsa dins el mar; rere el primer pla, prou més enfora, es configura la silueta de les muntanyes d'Artà. Després d'aquest primer revolt, el descens és més rostre, abocat directament cap al coll Baix, amb el camí que mostra un serpenteig en forma de giragonses continuades. Al fons de la davallada, cap al sud-est, es pot entreveure la caseta refugi del coll Baix. Els propers revolts a la dreta ens ofereixen una interessantíssima vista sobre la platja del Coll Baix, bella i salvatge. El camí en aquesta davallada adopta un marge de sosteniment lateral que el protegeix del desnivell i permet una agosarada ziga-zaga. Mentre contemplam l'esvelta silueta cònica de la talaia de la Victòria, passam vora alguns ullastres de bones dimensions. Davallada endavant, fa aparició l'estepa llimonenca, entremesclada amb garballons, mates i càrritx, i poc després entram novament en domini arbori dels pins, amb el camí amb sòl de terra recobert de fullaca.

Arribam entre pins al coll Baix, situat a 127 metres d'altitud. En el coll, hi trobam les instal·lacions del refugi obert, una font amb aixeta i algunes taules de fusta per menjar. Cap al nord-est parteix el camí que condueix a la verge platja del Coll Baix.

Des del coll Baix, el nostre camí continua cap al sud-oest, per una pista forestal que, convertida en el darrer tram en carretera asfaltada, no s'aturarà fins al Mal Pas. Inicialment, la pista apareix molt deteriorada per l'acció de l'aigua d'escorrentia, mentre davallam entre pins i amb el torrent del coll Baix a l'esquerra. Després passam vora diverses casetes com les Ca-

Pla Talaia.

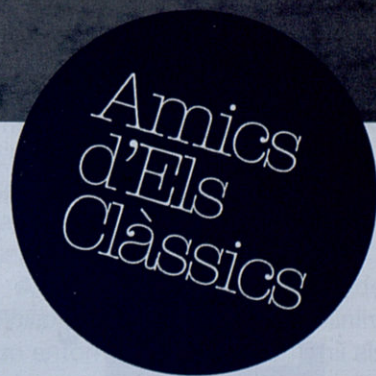
ragoles. Alguns minuts després deixam un camí a l'esquerra, que davalla a la Bassa Blanca, vora la mar, no lluny de l'illa d'Alcanada. Passam vora algunes cases i contemplam el golf d'Alcanada, que dominarà el costat esquerre del camí. Deixam a la dreta un camí que puja a les Fontanelles i, camí endavant, arribam al portell de la finca pública de la Victòria. Aquí, a l'anomenat camí de la Muntanya, comença l'asfalt i s'intensifiquen els camps de conreu. Mentre avançam sobre l'asfalt, deixam un camí a l'esquerra i algunes cases que apareixen pels voltants; n'hi ha d'antigues, com la rota d'en Capó, i d'altres de nova construcció. A la dreta observam el portell de les cases d'Algerràs i les de Cal Comte i apareix a la dreta la urbanització del Cel de Bonaire. Així, arribam a la cruïlla del Mal Pas, on acabam la caminada.

la veu de **Mallorca**

L'actualitat que t'interessa
al moment!

www.laveudemallorca.cat

“No tots els meus amics són al Facebook”

Imagina't una xarxa d'amics en què hi hagi els autors més universals de la literatura catalana. I ara imagina't que tothom hi pugui dir la seva. Doncs això és fer-se Amic d'Els Clàssics. Perquè vol dir entrar en un grup d'amics en què, a més de llegir, reflexionar, compartir i, en definitiva, gaudir amb els grans títols clàssics de la literatura catalana, tindràs informació de primera mà sobre novetats editorials i et beneficiaràs de descomptes en la compra de llibres, invitacions a actes socials i promocions especials.

Apunta-t'hi ara entrant a www.elsamicsdelsclassics.cat i t'enduràs un obsequi molt especial: una samarreta dels Amics d'Els Clàssics com la de la imatge.

[cine] t e n d e n c i e s

«Philip Morris», ningú no sap res

TEXT: MATÍAS VALLÉS

El guionista William Goldman –*Marathon Man*, *Dos homes i un destí*– resumeix mig segle d'experiència a Hollywood amb l'expressió «en el món del cinema, ningú no sap res». Aquesta sentència ens autoritza a relaxar-nos en comentar la indústria cinematogràfica, però també dificulta la comprensió –quant a abast– de les circumstàncies que arrodoneixen una pel·lícula brillant. Per exemple, *I love you Philip Morris!* conté els ingredients indispensables per a un desastre. El mateix succeïa a *Casablanca*, i ambdós casos s'han resolt a favor dels autors. No obstant això, tampoc aquesta coincidència no ofereix cap pista, atès que les produccions esmentades són impermeables i varen ser rescatades del fracàs amb tècniques antagòniques.

Si vols que una pel·lícula susciti reaccions entre la repulsió i la repugnància, comença per atorgar el paper protagonista a Jim Carrey. Un director de càsting astut corregirà que el contorsionista facial pot redimir-se obligant-lo a la contenció expressiva, com en la magistral *Olvidate de mí!* –segons sembla, té una volença especial pels títols

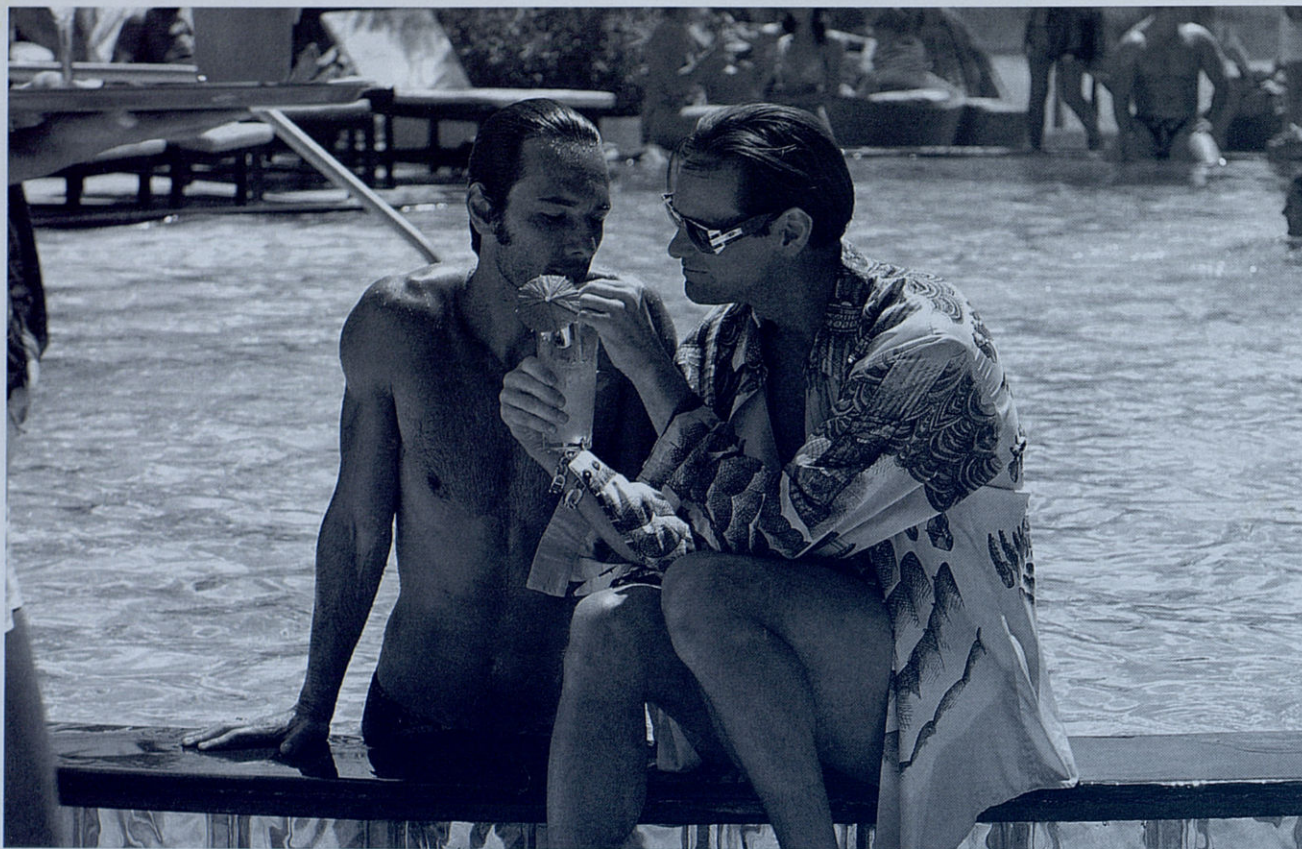

entre signes d'admiració— o en la desigual però espantosa *Yo, yo mismo e Irene*, dels germans Farrelly. Això no obstant, els codirectors de *Philip Morris* no volen coartar el seu protagonista, per la qual cosa toleraran i atiaran les seves bestieses maxil·lofacials. Sembla que la producció es dirigeix al precipici màximament perquè, quan s'incorpora Carrey a una pel·lícula, la pantalla adquireix una tonalitat groga.

Per corregir l'histrionisme desafortat de Carrey, un geni de Hollywood proposa alinear en els títols de crèdit Ewan McGregor, un actor esmorteït des que Nicole Kidman el va devorar i el va succionar a l'extraordinària *Moulin Rouge*. A més a més, Woody Allen va rematar l'exercici d'anul·lació de personalitat en encomanar-li una de les seves pitjors pel·lícules. Des del seu xoc amb l'actriu australiana, McGregor peca d'abúlic, però tampoc aquesta circumstància no espanta els codirectors de *Philip Morris*. Li donen la benvinguda a bord i l'encoratgen a mostrar-se tan retret com en les seves pàl·lides interpretacions recents, ni Polanski va aconseguir arrancar-lo del laconisme expressiu en la molt ressenyable *El escritor*. Encara que seguim sense saber res, en aplicació estricta de la doctrina de Goldman, el fracàs sembla garantit.

A horès d'ara, la salvació de *Philip Morris* exigeix com a mínim un entorn aclarit, que contagii als espectadors la ficció d'una atmosfera oxigenada. Per contrarestar aquesta conclusió elemental, la presó serà el tercer protagonista estel·lar de la pel·lícula. Sense motins, el recurs hàbilment explotat a *Celda 211*. Si un guionista es veiés coaccionat a tancar Jim Carrey i Ewan McGregor en una presó, es preocuparia si més no d'atorgar-los personalitats enlluernadores, dos atracadors impàvids i musclats que imposen la seva llei. També aquí es va triar el camí in-

vers. Es tracta de dos personatges desnerits que cometen crims refinats, quan és notori que Hollywood sent al·lèrgia pel paper.

Per si els inconvenients esmenats no fossin suficients, Carrey i McGregor interpreten una parella homosexual, la qual cosa obliga a col·locar a contrallum totes les besades entre ambdós. El pudor s'incrementa en els intercanvis explícits. Aquest paràgraf ens remet obligatòriament a l'abominable *Brokeback Mountain*, l'evocació de la qual ha estat resolta a *Philip Morris* amb l'additament d'unes gotes d'humor. Gràcies a això, es mou en un territori més pròxim a *American Beauty*, encara que llastada per tants contratemps que el seu fracàs estètic sembla garantit. Però n'hi ha més. La pel·lícula està basada en fets reals, una restricció que abracen amb alegria els cineastes covards, perquè els ofereix una coartada a les seves limitaci-

ons creatives. Així es va esdevenir; els meus principis ètics i la meua peresa m'impedeixen retòrcer els esdeveniments. A l'espectador només li queda l'alternativa de badallar per respecte a la història. En canvi, *Philip Morris* millora a mesura que es multipliquen les dificultats amb què s'enfronta Carrey per mantenir en peu el seu castell de mentides. El rerefons delictiu ocupa el mateix paper que el decorat polític a *El beso de la mujer araña*, en què de nou es tracta de demostrar les condicions carceràries de tota relació sentimental.

Philip Morris només podia fracassar, però aquí tancam el bucle amb el nostre manifest nihilista d'avui. Ningú no sap res, per la qual cosa el conjunt adquireix una ingravitació suggeridora. No és cinema de gènere, no es deté en la reivindicació homosexual. Ja hem destacat que els directors —a hores d'ara deuen haver sobreentès que n'hi

ha dos— ni tan sols han comès la malaptesa d'encotillar Carrey com un actor de mètode. Han tingut fe en la història, ara amb minúscules, que contaven. El color predominant continua essent el groc, però tenyit de simpatia. L'espectador s'embarca i participa en el viatge. Cal descriure el procés de seducció fins a fregar la puerilitat, així d'estrany resulta trobar avui una pel·lícula que es mereixi fins i tot un parell de folis.

El final —d'aquesta crònica, no de *Philip Morris*— ha de ser desesperançador. Altres directors n'imitaran ara el plantejament, galantejaran la parella de protagonistes, inundaran la pantalla de groc. El resultat serà deplorable. Pens inevitablement en *Hable con ella*, la joia d'Almodóvar mal copiada per Clint Eastwood a *Million Dollar Baby* i que ha donat lloc a l'insuportable cinema d'UCI. El pitjor de l'art és la seva reproducció.

Tot el que necessites per participar
i gaudir de la teva ciutat!

A UN CLICK!

www.participaciopalma.com

Consells de barri

guia dels barris de Palma

Pressuposts participatius

Programes de festes

Subvencions

Notícies

Entitats ciutadanes

Documents de Participació

CAMPANYA DE
VACUNACIÓ 2010
G R I P
ESTACIONAL
15 OCT / 30 NOV

PER A MÉS
INFORMACIÓ,
TELEFONA AL

0 6 1

CONSULTA EL TEU
METGE DE CAPÇALERA,
PEDIATRE O INFERMERA

SI ESTÀS EN ALGUN D'AQUESTS COL·LECTIUS, VACUNA'T:

- > Persones majors de 65 anys.
- > Persones menors de 65 anys amb risc de complicacions per la grip: amb malalties cròniques com afeccions pulmonars o cardiovasculars, malalties metabòliques com diabetis i obesitat mòrbida, o afeccions renals o hepàtiques.
- > Persones immunodeprimides.
- > Persones amb malalties que suposin una disfunció cognitiva (síndrome de Down, demències, etc).
- > Persones que conviuen amb aquests malalts crònics.
- > Personal sanitari i de residències, personal de seguretat, com policies, bombers, protecció civil, treballadors, d'institucions penitenciàries.
- > Embarassades.

GOVERN
de les ILLES
BALEARS.

www.illesbalears.cat

Conselleria de
Salut i Consum